

Sinteza rezultatelor monitoringului financiare al activității economico-financiare pentru anul 2024 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

La situația din 1 ianuarie 2025, în Registrul patrimoniului public ținut de către Agenția Proprietății Publice subordonată Guvernului (în continuare – Agenția Proprietății Publice) sunt incluse 163 întreprinderi de stat și 63 societăți comerciale cu capital de stat, din care 49 societăți comerciale dețin capital integral sau majoritar de stat.

Din 63 societăți comerciale cu capital de stat, la 20 entități economice cota statului în capitalul social constituie 100%, la 18 entități economice – de la 75,0% până la 99,99%, la 11 entități economice – de la 50,0% până la 74,99%, la 7 entități economice – de la 25,0% până la 49,99%, la 1 entități economice – de la 10,0% până la 24,99%, iar la 6 entități economice – până la 9,99 la sută.

Tabelul 1.1

Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital de stat conform Registrului patrimoniului public

	La situația din 01.01.2024			La situația din 01.01.2025		
	Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni		Întreprinderi de stat	Societăți pe acțiuni	
		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%		Cu cota statului în capitalul social	din care: cu cota statului mai mare de 50%
Total conform Registrului patrimoniului public	168	65	49	163	63	49
<i>din care:</i>						
- pe teritoriul Ucrainei	3	-	-	3		
- în procedura lichidării, reorganizării sau insolvenței	42	20	12	43	18	13
- nu desfășoară activitate dar sunt înregistrate la I.P. „ASP”	28	13	7	26	13	7
Incluse în Lista monitorizată de MF pentru 2024, din care:	95	-	30	91	-	29
- nu au prezentat situațiile financiare pentru anul 2024 la BNS	4	-	1	4		1
Total	91	-	29	87		28

Conform tabelului 1.1, la 1 ianuarie 2025, Lista întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizate de către Ministerul Finanțelor, include 91 întreprinderi de stat și 29 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, care desfășoară activitate și prezintă dări de seamă statistice în modul corespunzător.

Reducerea numărului entităților supuse monitoringului financiar în anul 2024 comparativ cu anul 2023 se datorează radierii entităților cu capital de stat incluse în Registrul patrimoniului public, și anume: Î.S. „Centrul Republican pentru Ameliorarea și Reproducerea Animalelor „Maximovca”, Anenii Noi, Î.S. Institutul

de Stat de Proiectare „Ruralproiect”, Î.S. Centrul de instruire „Inmacom-Didactic”, Î.S. Institutul Național de Cercetări și Proiectări în Domeniul Amenajării Teritoriului, Urbanismului și Arhitecturii „Urbanproiect”, Î.S. „Combinatul Republican de Instruire Auto”.

Suplimentar, se menționează că în anul 2024 din numărul total al entităților cu capital de stat incluse în Registrul patrimoniului public, au fost radiate „IT-Cafe”, S.R.L., S.A. „Fabrica de conserve PROVIT”, S.A. „Găinușa” și S.A. „Faconis”.

În același timp, din numărul total al entităților economice supuse monitorizării, 4 întreprinderi de stat (Î.S. „Rezina”, Î.S. „Complexul nr.1 Leova”, Î.S. pe autogestiune Bagos” și Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Bender”) și o societatea comercială S.A. „Hotelul Chișinău” *nu au prezentat Biroului Național de Statistică situațiile financiare pentru anul 2024* în modul stabilit de legislația în vigoare.

Concomitent, să atenționează că pe parcursul anului 2024 au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare. Dat fiind faptul că, la situația din 31.12.2024, nu toate entitățile au finisat procedura de reorganizare, acestea au fost supuse monitorizării financiare pentru perioada de referință, *întrucât au prezentat rapoartele statistice în modul stabilit în calitate de întreprindere de stat* (Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicata și Certificare”, Î.S. „Administrația de Stat a Drumuri”, Î.S. „Calea Ferată” etc).

Astfel, pentru anul 2024, urmează a fi supuse monitorizării financiare 87 întreprinderi de stat și 28 societăți comerciale cu capital integral sau majoritar de stat.

Tabelul 1.2

**Informația consolidată privind numărul întreprinderilor de stat
și societăților pe acțiuni supuse monitoringului financiar**

Entități supuse monitoringului financiar	Pentru anul 2023	Pentru anul 2024
Întreprinderi de stat	92	87
Societăți pe acțiuni cu capital majoritar de stat, din care:	29	28
- societăți pe acțiuni cu capital integral de stat	13	13

În conformitate cu datele prezentate Biroului Național de Statistică, mărimea capitalului social și neînregistrat al întreprinderilor de stat supuse monitorizării pentru rezultatele anului 2024, la situația din 31.12.2024 constituie 5772,6 mil. lei, iar al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat monitorizate – 9547,8 mil. lei.

Suplimentar, se menționează că per ansamblu au fost supuse unei analize inclusiv întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, în baza situațiilor financiare prezentate de către aceste entități organului statistic.

Astfel, în conformitate cu pct.5 din Regulamentul privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/ municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 56/2018, monitoringul activității economico-financiare pentru anul 2024 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale a fost efectuat în baza:

- situațiilor financiare anuale, prezentate Biroului Național de Statistică;
- informației privind patrimoniul public al entităților înscrise în Registrul patrimoniului public, prezentată de Agenția Proprietății Publice;
- informației referitoare la obligațiile fiscale (calculate, achitate și restanțele admise), precum și la facilitățile (înlesnirile) fiscale, prezentate de Serviciul Fiscal de Stat;
- informației referitoare la datoria entităților, monitorizată de Ministerul Finanțelor în condițiile Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat;
- informației referitoare la valorile mobiliare: tranzacțiile efectuate pe piața bursieră și extrabursieră cu acțiunile proprietate publică și emisiunile suplimentare de acțiuni înregistrate în Registrul de stat al valorilor mobiliare, prezentate de către Comisia Națională a Pieței Financiare.

În același timp, potrivit Hotărârii Guvernului nr.56/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind monitoringul financiar al autorităților publice la autogestiune, al întreprinderilor de stat/municipale și al societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public, în procesul monitoringului financiar se analizează inclusiv nivelul de atingere a indicatorilor de performanță ai activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat prestabiliți de fondator/ acționarul majoritar. În acest context, se remarcă că, monitoringul financiar pentru anul 2024 include analiza nivelului de atingere a indicatorilor de performanță prezentați de Agenția Proprietății Publice.

Ministerul Finanțelor a efectuat monitoringul financiar pentru a obține o imagine pertinentă a situației economico-financiare a entităților cu capital de stat, reflectată în nivelul rentabilității, eficienței și riscului.

Totodată, rezultatele monitoringului financiar servesc drept sursă suplimentară de informare a Guvernului și autorităților publice competente în procesul luării deciziilor privind administrarea și deetimizarea patrimoniului public, după caz, privind restructurarea, atragerea investițiilor private prin privatizare sau identificarea soluțiilor de consolidare a disciplinei financiare și de sporire a eficienței utilizării patrimoniului public. Rezultatele monitoringului financiar se utilizează de către autoritățile publice competente la efectuarea previziunilor cu privire la evoluția activității întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, diagnosticarea stării financiare a acestora și a nivelului de gestionare

a patrimoniului public, inclusiv prin estimarea încasărilor la buget sub formă de defalcări/dividende din profitul net obținut.

I. Rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat

Analiza activelor

Potrivit datelor bilanțului generalizat, se atestă că la situația din 31.12.2024, *valoarea totală a activelor* întreprinderilor de stat monitorizate constituie 35 230,9 mil. lei și, în perioada de gestiune, s-a majorat cu 475,2 mil. lei. La baza acestei majorări a stat creșterea valorică preponderentă a activelor circulante cu 457,7 mil. lei, iar a activelor imobilizate cu 17,5 mil. lei. Efectuând o analiză detaliată a activelor întreprinderilor de stat, se constată că majorarea acestora a fost generată în special de majorarea semnificativă a stocurilor cu 591,5 mil. lei, a numerarului și documente bănești cu 156,4 mil. lei și a valorii imobilizărilor corporale cu 141,6 mil. lei.

Totodată, în componența activelor întreprinderilor de stat au fost înregistrate și diminuări ale unor grupe de active, din care se evidențiază diminuarea semnificativă a valorii creanțelor curente și altor active circulante cu 284,7 mil. lei, investiții financiare pe termen lung cu 60,0 mil. lei și creanțelor pe termen lung și altor active imobilizate cu 57,8 mil. lei.

În partea ce vizează *structura activelor* întreprinderilor de stat, se atestă că acestea sunt formate în proporție de 82,7% din active imobilizate (sau 29 138,5 mil. lei) și în proporție de 17,3% din active circulante (sau 6092,4 mil. lei). În particular, în totalul activelor, ponderi semnificative au revenit imobilizărilor corporale - 81,7% (sau 28 780,5 mil. lei), urmate de stocuri - 6,5% (2 277,2 mil. lei), numerarului și documente bănești - 5,6% (1 982,5 mil. lei) și creanțelor curente și altor active circulante - 4,6% (1 627,6 mil. lei).

Tabelul 2.1

Analiza structurii activelor (patrimoniului) întreprinderilor de stat, în dinamică

Grupe de active	01.01.24		31.12.2024		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Imobilizări necorporale	30,2	0,1	23,9	0,1	-6,3	-
2. Imobilizări corporale	28 638,9	82,4	28 780,5	81,7	+141,6	-0,7
3. Investiții financiare pe termen lung	235,2	0,7	175,2	0,5	-60,0	-0,2
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	216,7	0,6	158,9	0,4	-57,8	-0,2
Total active imobilizate	29 121,0	83,8	29 138,5	82,7	+17,5	-1,1
1. Stocuri	1 685,7	4,9	2 277,2	6,5	+591,5	+1,6
2. Creanțe curente și alte active circulante	1 912,3	5,5	1 627,6	4,6	-284,7	-0,9
3. Investiții financiare curente	210,6	0,6	205,1	0,6	-5,5	-
4. Numerar și documente bănești	1 826,1	5,2	1 982,5	5,6	+156,4	+0,4
Total active circulante	5 634,7	16,2	6 092,4	17,3	+457,7	+1,1
Total active	34 755,7	100	35 230,9	100	+475,2	x

Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor întreprinderilor, de exemplu: cele mai mici ponderi s-au înregistrat la imobilizări

necorporale -0,1% (sau 23,9 mil. lei), la creanțele pe termen lung și altor active imobilizate – 0,4 (sau 158,9 mil. lei), la investițiile financiare pe termen lung 0,5% (sau 175,2 mil. lei) și la investiții financiare curente - 0,6% (sau 205,1 mil. lei).

În același timp, se menționează că la finele anului 2024, cele mai semnificative majorări și diminuări ale activelor totale, față de începutul anului 2024, s-au înregistrat la întreprinderile reflectate în următorul tabelul.

Tabelul 2.2

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor totale ale întreprinderilor de stat

mil. lei

Nr.	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2024		Nr.	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2024	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	255,7	1.	Î.S. „Moldelectrica”	275,6
2.	Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”	222,2	2.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	155,4
3.	Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului”	88,8	3.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	18,6
4.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”	41,5	4.	Î.S. „Radiocomunicații”	10,8
5.	Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești – Silva”	30,3	5.	Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”	8,8
6.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	29,8	6.	Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești”	8,7
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud”	25,0	7.	Î.S. „Servicii Paza”	6,6
8.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	23,7	8.	Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro”	4,7
9.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	22,6	9.	Î.S. „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor”	4,7
10.	Î.S. pentru Silvicultură „Tighina”	18,5	10.	Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă”	3,6

Este de remarcat că, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.545/2024 cu privire la transmiterea și schimbarea categoriei de destinație a unor terenuri în scopul reabilitării și extinderii drumului național R16.1 R16 – frontiera cu România, au fost aprobată decizie de transmitere/schimbarea destinației în gestiunea Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” a unor terenuri din categoria terenurilor fondului silvic, în categoria terenurilor destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale, aferente drumurilor publice din extravilan.

În contextul celor expuse, se menționează că în anul 2024 întreprinderile de stat înregistrează, *per ansamblu*, o rentabilitate a activelor (rentabilitate economică) de 0,18%), ceea ce înseamnă că întreprinderile de stat în anul 2024 au generat per general profit net de 0,18 bani la fiecare leu active (*raportul dintre profitul până la impozitare/ valoarea medie a activelor*).

Analiza capitalului propriu

Capitalul propriu (patrimoniul net) al întreprinderilor de stat, înregistrat la finele anului 2024, a constituit per total 22716,8 mil. lei, valoarea acestuia majorând-se cu 378,1 mil. lei față de situația de la începutul anului analizat.

Majorarea capitalului propriu a fost condiționată preponderent de majorarea altor elemente de capital propriu în total față de 01.01.2024, din care cele mai semnificative majorări ale capitalului propriu a fost înregistrat în special la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - cu 221,1 mil. lei, iar la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 252,8 mil. lei (suma respectivă reprezintă alte rezerve sau valoarea finanțărilor primite de la bugetul de stat și/sau fondul rutier, care au fost utilizate pentru finanțarea reconstrucției/construcției drumurilor aflate în gestiunea întreprinderii).

Tabelul 2.3

Analiza structurii și evoluției pasivelor întreprinderilor de stat

Grupe de pasive	01.01.2024		31.12.2024		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	5 431,3	15,6	5 772,5	16,4	341,2	0,8
2. Prime de capital	3,3	0,01	3,3	0,01	-	-
3. Rezerve	1 764,6	5,08	1 910,4	5,4	145,8	0,32
4. Profit (pierdere)	142,7	0,41	-237,9	-0,7	-380,6	-1,11
5. Rezerve din reevaluare	1 320,0	3,8	1 369,3	3,89	49,3	0,09
6. Alte elemente de capital propriu	13 676,8	39,4	13 899,2	39,5	222,4	0,1
Total capital propriu	22 338,7	64,3	22 716,8	64,5	378,1	0,2
7. Datorii pe termen lung	8 587,9	24,7	9 552,0	27,1	964,1	2,4
8. Datorii curente	3 716,0	10,7	2 820,3	8,0	-895,7	-2,7
Total datorii	12 303,9	35,4	12 372,3	35,1	68,4	-0,3
9. Provizioane	113,1	0,3	141,8	0,4	28,7	0,1
Total pasive	34 755,7	100,0	35 230,9	100,0	475,2	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

E de menționat că capitalul social și neînregistrat la sfârșitul perioadei de gestiune s-a majorat față de 01.01.2024 cu 341,2 mil. lei, acesta a influențat pozitiv asupra majorării capitalului propriu.

Totodată, pierderile întreprinderilor de stat a constituit per total 237,9 mil. lei, majorând-se față de 01.01.2024 cu 380,60 mil. lei, contribuind la majorarea capitalului propriu cu aceeași mărime. De asemenea, se menționează că 46 întreprinderi de stat din 87 întreprinderi monitorizate (sau 52,9%) înregistrează pierderi, care în mare parte nu s-au diminuat față de 01.01.2024.

E de remarcat că, la finele anului 2024, conform situațiilor financiare prezentate Biroului Național de Statistică, capitalul social și neînregistrat al întreprinderilor de stat monitorizate a constituit 5772,5 mil. lei.

De asemenea, se evidențiază că, aproximativ 8,4% din valoarea totală a capitalului propriu al întreprinderilor de stat monitorizate sunt reprezentate de rezerve, care includ capitalul de rezervă, rezervele statutare și alte rezerve. La 31.12.2024, valoarea rezervelor a constituit 1910,4 mil. lei, majorând-se cu 145,8 mil. lei.

Cele mai mari rezerve se înregistrează la: Î.S. „Moldelectrica” - 645,0 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 533,3 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - 96,0 mil. lei, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 71,4 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 59,8 mil. lei, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 66,1 mil. lei, Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - 57,9 mil. lei, Î.S. „Radiocomunicații” - 45,4 mil. lei, Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - 28,0 mil. lei, Î.S. „Combinatul Poligrafic” - circa 19,7 mil. lei, Zona Antreprenoriatului Liber „Expo-Business-Chișinău” - 16,9 mil. lei, Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - 15,8 mil. lei, Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - 13,2 mil. lei, Î.S. „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” - 14,6 mil. lei, Î.S. specializată de executare a lucrărilor de explozie „INMEX” - 12,1 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Călărași” - 11,7 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” - 13,4 mil. lei, Î.S. „Direcția Servicii pentru Corpul Diplomatic” - 11,3 mil. lei, Î.S. Silvo-Cinegetică „Strășeni” - 10,9 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Orhei” - 10,6 mil. lei și Î.S. „Poșta Moldovei” - 10,6 mil. lei.

Prin urmare, se menționează că capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor întreprinderii și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Astfel, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale întreprinderilor de stat (fondator/consiliu de administrație/administrator) a *posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social al întreprinderii, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.*

Suplimentar, atenționăm că la finele anului 2024, comparativ cu începutul anului, a avut loc o majorare a capitalului propriu la 40 întreprinderi de stat sau la circa 46,0% din numărul întreprinderilor supuse analizei (majorare cauzată în special de înregistrarea majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu). Totodată, la 47 întreprinderi de stat sau 54,0% din numărul total al întreprinderilor de stat au fost înregistrate diminuări ale capitalului propriu.

În acest context, se remarcă că *diminuarea capitalului propriu* se atestă la 50,0% din întreprinderi administrate de Ministerul Sănătății, 48,0% din întreprinderile administrate de Agenția „Moldsilva” (la 12 din 25 întreprinderi de stat), la 50,0% din întreprinderi administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor (la 2 din 4 întreprinderi de stat), la 72,5% din întreprinderile administrate de Agenția Proprietății Publice (la 27 din 51 întreprinderi de stat, inclusiv 3 din domeniul apelor).

Cele mai mari diminuări ale capitalului propriu, condiționate de diminuarea rezervelor, altor elemente de capital propriu, profitului nerepartizat al anilor precedenți etc. s-au înregistrat la:

- Î.S. „Moldelectrica” - cu 93,7 mil. lei;
- Î.S. „Moldtranselectro” - cu 38,8 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - cu 23,4 mil. lei;
- Î.S. „Direcția pentru Exploatarea Imobilului” - cu 23,1 mil. lei;
- Î.S. „Radiocomunicații” - cu 9,0 mil. lei;
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - cu 7,2 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” - cu 6,4 mil. lei;
- Î.S. „Nodului Hidroenergetic Costești-Stînca” - cu 6,2 mil. lei;
- Î.S. „Servicii Paza” - cu 5,4 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” - cu 4,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” - cu 3,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Telenești” - cu 3,7 mil. lei;
- Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca” - cu 3,6 mil. lei;
- Î.S. Rezervația Naturală „Pădurea Domnească” - cu 3,2 mil. lei;
- Î.S. Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” - cu 2,6 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - cu 2,4 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - cu 2,3 mil. lei;
- Î.S. Rezervația Naturală „Plaiul Fagului” - cu 2,2 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Iargara” - cu 2,0 mil. lei.

Depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu la 31.12.2024 se înregistrează la 22 întreprinderi de stat sau 25,3% din numărul întreprinderilor monitorizate, din care 20 sau 90,9% întreprinderilor de stat care au înregistrat *depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu* atât la 01.01.2024, cât și la 31.12.2024. Din cele 22 întreprinderi de stat (care înregistrează *depășirea capitalului social și neînregistrat față de capitalul propriu*), 10 întreprinderi înregistrează o *valoare negativă a capitalului propriu* reieșind din faptul că au fost înregistrate pierderi semnificative, din care se evidențiază:

- Î.S. „Moldtranselectro” - 123,8 mil. lei (mai mult de 8 ani);
- Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca” - 19,3 mil. lei;
- Î.S. „Brănești” - 3,7 mil. lei (7 perioade consecutive);
- Î.S. Institutul de Cercetare, Proiectare și Tehnologie „Energoproiect” - 3,7 mil. lei (mai mult de 4 ani);
- Î.S. „Stațiunea Tehnică pentru Irigare Ungheni” - 3,7 mil. lei (mai mult de 4 ani);
- Î.S. „Casa de comerț DIP” - 1,2 mil. lei (6 perioade consecutive).

Totodată, 8 din 10 întreprinderi de stat cu capital propriu negativ înregistrează această situație atât la 01.01.2024 cât și la 31.12.2024. Este de remarcat că, potrivit art.5 alin.(5) din Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, dacă, la expirarea a 3 ani consecutivi de administrare, valoarea activelor nete (capitalului propriu) ale întreprinderii de stat va fi mai mică decât mărimea capitalului social, fondatorul va adopta una dintre următoarele hotărâri: a) de reducere a capitalului social, respectând prevederile art.4 alin.(1) din legea prenotată; b) de transmitere a unor bunuri sau mijloace bănești în calitate de aport la capitalul social; c) de dizolvare a întreprinderii de stat, dacă activele nete sunt sub limita prevăzută la art.4 alin.(1) din lege.

De asemenea, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu* (financiară) la întreprinderile de stat, în anul 2024, a constituit *per ansamblu* 0,02%) (raportul dintre profitul net/pierdere netă și valoarea medie a capitalului propriu), ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2024, s-au generat 0,02 bani pierderi nete.

Analiza indicatorilor de rezultat

Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2024 întreprinderile de stat au înregistrat un profit brut în mărime de 1 172,6 mil. lei și este cu 228,5 mil. lei mai mic comparativ cu anul 2023, deoarece ritmul majorării costului vânzărilor (cu 151,4 mil. lei) este mai mare față de micșorarea veniturilor din vânzări (cu 77,1 mil. lei).

Tabelul 2.4

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr.	Indicatori	2023, mil. lei	2024, mil. lei	Devierea, +/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	6 007,4	5 930,3	-77,1
2.	Costul vânzărilor	4 606,3	4 757,7	+151,4
3.	Pofitul brut	1 401,1	1 172,6	-228,5
4.	Alte venituri din activitatea operațională	554,7	281,9	-272,8
5.	Cheltuieli de distribuie	32,0	35,5	+3,5
6.	Cheltuieli administrative	899,4	899,7	+0,3
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	467,6	435,3	-32,3
8.	<i>Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)</i>	556,7	84,0	-472,7
9.	Rezultatul: profit (pierdere) financiară	136,4	-32,5	-168,9
10.	Rezultatul din operațiuni cu active imobilizate si exceptionale: profit (pierdere)	5,4	9,9	+4,5
11.	<i>Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)</i>	141,8	-22,6	-164,4
12.	<i>Profit (pierdere) până la impozitare</i>	698,6	61,4	-637,2
13.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	137,8	66,7	-71,1
14.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	560,8	-5,3	-566,1

Veniturile din vânzări înregistrate de toate întreprinderile de stat în anul 2024 au constituit 5930,3 mil. lei. În anul de raportare, 35 întreprinderi de stat (sau 40,2%) au înregistrat o *micșorare* cu 646,4 mil. lei a veniturilor din vânzări, din care cele mai mari micșorări se înregistrează la:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - cu 440,5 mil. lei;
- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - cu 127,1 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - cu 20,0 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” - cu 8,4 mil. lei;
- Î.S. specializată de executarea lucrărilor de explozie „INMEX” - cu 8,1 mil.

lei;

- Î.S. „Radiocomunicații” - cu 6,4 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură din „Șoldănești” - cu 4,8 mil. lei;
- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 3,1 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Telenești” - cu 3,0 mil. lei;
- Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” - cu 2,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - cu 2,4 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - cu 2,2 mil. lei.

Este de remarcat că micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

De altfel, *cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări* în anul 2024, se înregistrează la:

- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - cu 267,3 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - cu 85,5 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” - cu 47,1 mil. lei;
- Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - cu 22,3 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” - cu 11,9 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici” - cu 10,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva - Sud” - cu 10,8 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice” - cu 9,9 mil. lei;
- Î.S. „Detașamentul de Paza Paramilitară” - cu 7,0 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” - cu 6,6 mil. lei;
- Î.S. „Servicii Pază de Stat” - cu 6,6 mil. lei;
- Î.S. Expediția Hidro-Geologică din Moldova „EHGEOM” - cu 6,3 mil. lei;
- Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca” - cu 5,7 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Orhei” - cu 4,7 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Nisporeni-Silva” - cu 3,9 mil. lei;
- Î.S. Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” - cu 3,9 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de Metrologie Aplicată și Certificare” - cu 3,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Tighina” - cu 3,8 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - cu 3,7 mil. lei;

- Î.S. „Instituția OSC 29/6” - cu 3,2 mil. lei, etc.

Totodată, din 87 Întreprinderi de stat supuse analizei, 5 întreprinderi de stat nu înregistrează în anul 2024 venituri din vânzări, din care: Î.S. Revista „Curier Medical” este în proces de reorganizare prin fuzionare cu Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” și la sfârșitul perioadei de raportare nu a fost finalizată procedura de reorganizare, iar 4 întreprinderi nu înregistrează venituri din vânzări nici în anul 2023, nici în anul 2024, (Întreprinderea agricolă de stat „Serele din Chișinău”, Î.S. „Moldtranselectro”, Î.S. „Litoral” și Î.S. Antreprenoriatul Liber „Expo-Business Chișinău”).

În partea ce vizează *cheltuielile din activitatea operațională* suportate de către întreprinderile de stat în anul 2024, se atestă că valoarea acestora a constituit per total 1370,5 mil. lei sau cu 28,5 mil. lei mai puțin comparativ cu perioada anului 2023, creștere condiționată de micșorarea altor cheltuieli din *activitatea operațională* cu 32,3 mil. lei față de anul 2023.

Majoritatea cheltuielilor este reprezentată de cheltuieli administrative, care au constituit 65,6% (sau 899,7 mil. lei). De asemenea, ponderea altor cheltuielilor din activitatea operațională este de 31,8% (sau 435,3 mil. lei). Cheltuielile de distribuie au înregistrat pondere nesemnificativă în totalul cheltuielilor din activitatea operațională - 2,6% (sau 35,5 mil. lei), astfel cheltuielile de distribuie s-au majorat față de perioada raportată cu 3,5 mil. lei.

Respectiv, în anul 2024, întreprinderile de stat au obținut, per ansamblu, *profit din activitatea operațională* în valoare de 84,0 mil. lei, sau cu 472,7 mil. lei mai puțin față de anul 2023. În particular, se remarcă că 47 *întreprinderi de stat sau 54,0%* din 87 întreprinderi supuse monitorizării, *înregistrează în anul 2024 profit din activitatea operațională* (564,6 mil. lei), 40 *întreprinderi de stat au generat pierderi din activitatea operațională* (480,6 mil. lei). Astfel, se atestă că 50,0% (1 întreprindere de stat din 2 întreprinderi) administrate de Ministerul Sănătății înregistrează pierderi din activitatea operațională, urmate de 57,1% (4 întreprinderi de stat din 7 întreprinderi) din domeniul irigației și gospodăririi apelor, 33,3% (8 întreprinderi de stat din 24 întreprinderi) administrate de Agenția „Moldsilva”, 25,0% (sau 1 întreprindere din 4 întreprinderi) administrate de Administrația Națională a Penitenciarelor. De asemenea, se atenționează că activitatea acestor întreprinderi este nerentabilă din punct de vedere economic.

Ca volum, *cele mai considerabile pierderi din activitatea operațională* au fost generate de:

- Î.S. „Cale Ferată din Moldova” - 336,6 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” - 51,7 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 22,1 mil. lei;
- Î.S. „Radiocomunicații” - 9,0 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - 6,4 mil. lei;

- Î.S. „Servicii Pază” - 5,3 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” - 4,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” - 3,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Tighina” - 3,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Telenеști” - 3,5 mil. lei;
- Î.S. „Direcția Nodului Hidrotehnic Costești-Stînca” - cu 3,5 mil. lei
- Î.S. pentru Silvicultură „Soroca” - 3,5 mil. lei;
- Î.S. Silvo-Cinegetică „Cimișlia” - cu 3,3 mil. lei;
- Î.S. Rezervația Natural „Pădurea Domnească” - cu 2,8 mil. lei.

Totodată, în anul 2024, întreprinderile de stat au generat per total *pierderi din alte activități* în cuantum de 22,6 mil. lei, ceea ce este cu 164,4 mil. lei mai mult față de anul 2023, în timp ce în anul precedent a fost înregistrat profit net în mărime de 141,8 mil. lei.

În rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, întreprinderile de stat au generat pierderi nete al perioadei de gestiune în mărime de 5,3 mil. lei, în timp ce în anul 2023 au fost obținut profit net în mărime de 560,8 mil. lei. Factorul care a stat la baza micșorării rezultatului din activitatea, precum și rezultatului din alte activități, precum și majorarea veniturilor din vânzări.

Este de remarcat faptul că, în comparație cu anul 2023, se atestă micșorarea procentului întreprinderilor de stat ce au activat cu profit (de la 74,7% la 57,5%) și majorând-se ponderea întreprinderilor ce au activat cu pierderi nete (de la 24,1% la 42,5%).

Tabelul 2.5

Situația financiară a întreprinderilor de stat

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit			Rezultat financiar nul	
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %
A	1	2	3=2/1	4	5	6=5/1	7	8	9=8/1
2023	87	21	24,1	181,3	65	74,7	742,1	1	1,1
2024	87	37	42,5	517,0	50	57,5	511,7	-	-

În perioada de gestiune, din numărul total al întreprinderilor care au înregistrat profit, 12 întreprinderi de stat sau 13,8% au obținut *profit net mai mare de 1 milion lei*. Cele mai mari profituri fiind înregistrate de către:

- Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 337,1 mil. lei;
- Î.S. „Poșta Moldovei” - 52,9 mil. lei;
- Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - 37,6 mil. lei;
- Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - 29,5 mil. lei;
- Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 15,3 mil. lei;
- Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici” - 10,5 mil. lei;

- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 10,0 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - 2,3 mil. lei;
- I.S. „Direcția Servicii pentru Corpul Diplomatic” - 1,9 mil. lei;
- Î.S. Editura „Universul” - 1,8 mil. lei;
- Î.S. „Serviciul de Stat pentru Verificarea și Expertizarea Proiectelor și Construcțiilor” - 1,4 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice” - 1,3 mil. lei.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări (profit net/venituri din vânzări) a întreprinderilor de stat care au înregistrat în anul 2024 profit net (50 întreprinderi) constituie 16,49%, aceasta relatând despre faptul că în perioada analizată, întreprinderile respective au înregistrat, per total, 16,49 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Din 50 întreprinderi de stat cu profit net, la 22 întreprinderi se observă o *diminuare* cu circa 74,4 mil. lei a *profitului net* comparativ cu anul 2023, cele mai semnificative micșorări fiind înregistrate la:

- Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - cu 26,6 mil. lei;
- Î.S. „Nodului Hidroenergetic Costești” - 17,5 mil. lei;
- Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - cu 3,9 mil. lei;
- Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - cu 3,5 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Călărași” - cu 2,8 mil. lei;
- Î.S. Silvo-Cinegetică „Strășeni” - cu 2,5 mil. lei;
- Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” - cu 2,5 mil. lei;
- Î.S. Silvo-Cinegetică „Sil-Răzeni” - cu 2,4 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” - cu 2,3 mil. lei;
- Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului” - cu 1,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Orhei” - cu 1,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Șoldănești” - cu 1,5 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului” - cu 1,5 mil. lei.

Concomitent, este de remarcat că din numărul total al întreprinderilor de stat ce au generat pierderi nete (37 întreprinderi), 23 întreprinderi sau 62,2% din numărul total al întreprinderilor cu pierderi au înregistrat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei* (întrucât a avut loc depășirea considerabilă a cheltuielilor comparativ cu veniturile înregistrate în anul 2023), cele mai mari pierderi fiind obținute de:

- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 322,6 mil. lei;
- Î.S. „Moldelectrica” - 62,2 mil. lei;
- Î.S. „Moldtranselectro” - 38,8 mil. lei;
- Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 23,6 mil. lei;

- Î.S. „Radiocomunicații” - 8,9 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - 6,4 mil. lei;
- Î.S. „Servicii Paza” - 5,2 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” - 4,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Centru” - 3,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Tighina” - 3,6 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Telenești” - 3,5 mil. lei;
- Î.S. „Direcți Nodului Hidrotehnic Costești-Stîncă” - 3,5 mil. lei;
- Î.S. Silvo-Cinegetică „Cimișlia” - 3,3 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Soroca” - 3,3 mil. lei;
- Î.S. „Institutul de Tehnica Agricolă „Mecagro” - 3,2 mil. lei;
- Î.S. Rezervația Naturală „Pădurea Domnească” - cu 2,8 mil. lei;
- Î.S. pentru Silvicultură „Bălți” - 2,3 mil. lei;
- Î.S. Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani” - 2,1 mil. lei.

La fel, s-a constatat că 13 întreprinderi de stat, care în anul 2023 au înregistrat profit net în mărime totală de 343,8 mil. lei, în anul 2024 au generat pierderi nete în mărime de 140,9 mil. lei, cele mai mari decalaje fiind reflectate în tabelul 2.6.

Tabelul 2.6

Întreprinderile de stat cu cel mai mare decalaj între profitul net înregistrat în anul 2023 și pierderea netă aferentă anului 2024

mil. lei

Nr.	Denumirea întreprinderii	Profit net, anul 2023	Pierdere netă, anul 2024	Diferența
1.	Î.S. „Moldelectrica”	272,0	62,2	-334,2
2.	Î.S. „Moldtranselectro”	56,1	38,8	-94,9
3.	Î.S. Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Pașcani	8,3	2,1	-10,4
4.	Î.S. „Radiocomunicații”	0,1	8,9	-9,0
5.	Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni”	0,2	6,4	-6,6
6.	Î.S. „Servicii Paza”	0,4	5,2	-5,6
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	0,02	4,6	-4,62
8.	Î.S. Rezervația Naturală „Plaiul Fagului”	2,9	1,4	-4,3
9.	Î.S. pentru Silvicultură „Soroca”	0,5	3,3	-3,8
10.	Î.S. Silvo-Cinegetică „Cimișlia”	0,5	3,3	-3,8
11.	Î.S. Întreprinderea pentru Silvicultură „Silva-Centru” Ungheni	0,03	3,6	-3,63
12.	Î.S. Rezervația Naturală „Codrii”	1,7	1,3	-3,0
13.	Î.S. pentru Silvicultură „Bălți”	0,3	2,3	-2,6
14.	Zona Antreprenoriatului Liber „EXPO-BUSINESS-Chișinău”	0,1	1,1	-1,2

Raportul dintre totalul pierderii nete a întreprinderilor de stat, care în anul 2024 au generat pierderi nete și veniturile din vânzări obținute de acestea constituie aproximativ 0,09%, ceea ce semnifică faptul că, întreprinderile respective înregistrează per total în anul de raportare 0,09 bani pierderi nete la 1 leu venituri din vânzări.

Analiza creanțelor și datoriilor

Întreprinderile de stat la finele anului 2024 au înregistrat *creanțe și alte active totale* în valoare de 1786,5 mil. lei, acestea fiind cu 342,5 mil. lei mai mici comparativ

cu valoarea înregistrată la începutul anului analizat. La situația din 31.12.2024, majoritatea creanțelor și altor active ale întreprinderilor de stat sunt constituite din creanțe curente și alte active circulante, acestea reprezentând 1627,6 mil. lei (sau 91,1%). Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate au înregistrat 158,9 mil. lei (sau 8,9%).

După cum se observă din figura 2.8, micșorarea creanțelor și altor active a întreprinderilor a fost generată atât de micșorarea creanțelor pe termen lung și alte active imobilizate cât și a creanțelor curente și alte active circulante față de începutul anului 2024.

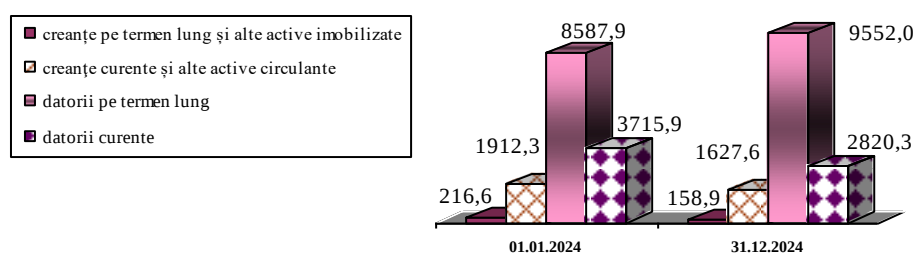


Figura 2.1. Evoluția creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) și datoriilor întreprinderilor de stat în perioada anului 2024, mil. lei

În partea ce ține de *datoriile întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2024, valoarea acestora s-a majorat cu 68,4 mil. lei. Astfel, datoriile întreprinderilor de stat, în sumă totală de 12372,3 mil. lei la finele anului 2024, au fost constituite din: datorii pe termen lung în proporție de 77,2% sau 9552,0 mil. lei și din datorii curente – 22,8% sau 2820,3 mil. lei.

În anul 2024, datoriile pe termen lung au înregistrat o majorare valorică în raport cu începutul anului 2024 cu 964,1 mil. lei, iar datoriile pe termen scurt s-au micșorat cu 895,6 mil. lei.

De remarcat, că o parte semnificativă din datorii pe termen lung revine terenurilor întreprinderilor de stat, primite în gestiune economică și care, conform Standardelor Naționale de Contabilitate și Planului general de conturi contabile, se înregistrează la compartimentul „datorii pe termen lung”.

În rezultatul analizei situațiilor financiare, s-a constatat că la situația din 31.12.2024, la 20 întreprinderi de stat sau circa 23,0% din totalul întreprinderilor monitorizate *datoriile curente depășesc activele circulante*, fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămâne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri ținute spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsivarea activității întreprinderilor, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

Suplimentar, se enunță că cele mai mari majorări și diminuări ale datoriilor (curente și pe termen lung) sunt reflectate în următorul tabel.

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor întreprinderilor de stat în anul 2024

mil. lei

Nr.	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2024		Nr.	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2024	
	Denumirea întreprinderii	Valoarea majorării		Denumirea întreprinderii	Valoarea diminuării
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	262,9	1.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	398,3
2.	Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului”	111,9	2.	Î.S. „Moldelectrica”	212,0
3.	Î.S. „Moldtranselectro”	38,9	3.	Î.S. „Poșta Moldovei”	59,4
4.	Î.S. pentru Silvicultură „Edineț”	31,1	4.	Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Maximovca”	7,7
5.	Î.S. pentru Silvicultură „Hincești-Silva”	26,7	5.	Î.S. „Direcția Bazinieră de Gospodărire a Apelor”	5,2
6.	Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională”	24,3	6.	Î.S. „Portul Fluvial Ungheni”	2,9
7.	Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud”	21,5	7.	Î.S. „Nodului Hidroenergetic Costești”	2,5
8.	Î.S. pentru Silvicultură „Iargara”	18,4	8.	Î.S. „Rusca”	2,5
9.	Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni”	15,7	9.	Î.S. „Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	2,3
10.	Î.S. pentru Silvicultură „Tighina”	15,5	10.	Î.S. „Radiocomunicații”	1,8
11.	Î.S. pentru Silvicultură „Soroca”	14,6	11.	Î.S. „Servicii Paza”	1,8
12.	Î.S. „Silvo-Cinegetică Cimișlia”	14,0	12.	Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”	1,6
13.	Î.S. pentru Silvicultură „Chișinău”	13,5	13.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”	1,1

În partea ce ține de mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat*, se menționează că la situația din 31.12.2024, valoarea acestora s-a majorat în raport cu începutul anului 2024 cu 28,7 mil. lei. Astfel, mărimea *provizioanelor ale întreprinderilor de stat* la finele anului 2024 a constituit 141,7 mil. lei.

În rezultatul analizei provizioanelor, s-a constatat că la situația din 31.12.2024, numai la 21 întreprinderi de stat sau 24,1% din totalul întreprinderilor monitorizate sunt constituite provizioane. Astfel, se menționează că provizioanele au fost prevăzute pentru datoriile entității față de personal privind concediile de odihnă, pensiile, recompensele pentru rezultatele activității anuale și alte plăți rezultate din contractele colective și individuale de muncă, pentru garanții acordate cumpărătorilor/clientilor, pentru acoperirea cheltuielilor de reparație și deservire în cursul perioadei de garanție a bunurilor vândute, pentru returnările și reducerile de preț la bunurile vândute și pentru alte garanții care rezultă din contractele încheiate cu cumpărătorii/clientii, pentru impozite care se formează din diferențele de impozite rezultate din controalele inițiate și nefinisate, impozite pentru care entitatea are deschise procese în instanțele judecătorești, precum și în alte situații care pot genera datorii aferente impozitelor și taxelor, inclusiv majorări de întârziere (penalități) și amenzi, etc., ceea ce va aduce plus valoare activității întreprinderilor de stat.

Analiza riscurilor bugetar-fiscale a întreprinderilor de stat

Analiza detaliată a principalilor indicatori economico-financiari a celor mai mari întreprinderi de stat, selectate după active, venituri din vânzări și datorii înregistrate, a fost efectuată în contextul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare a întreprinderilor de stat.

Analiza principalilor indicatori economici aferenți activității unor întreprinderi de stat este prezentată în tabelul 2.8.

Potrivit datelor din tabelul respectiv, se atestă că veniturile din vânzări totale ale întreprinderilor selectate reprezintă 66,0% din veniturile din vânzări înregistrate în anul 2024 de către toate întreprinderile de stat monitorizate, activele acestora reprezintă 80,4% din totalul activelor întreprinderilor de stat, iar datoriile (curente și pe termen lung) – 69,3% din suma datoriilor totale ale întreprinderilor de stat.

Drept rezultat al analizei detaliate efectuate, se atestă că indicatorii înregistrați de Î.S. „*Fabrica de Sticlă din Chișinău*”, Î.S. *pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian* „MOLDATSA”, Î.S. „*Poșta Moldovei*”, Î.S. „*Aeroportul Internațional Chișinău*”, Î.S. „*Administrația de Stat a Drumurilor*”, Î.S. *Combinatul de Vinuri de calitate* „*Mileștii Mici*” și Î.S. „*Portul Fluvial Ungheni*” sunt pozitivi și nu prezintă riscuri fiscale imediate din punct de vedere al activității desfășurate.

Un nivel înalt de lichiditate se înregistrează la Î.S. „*Aeroportul Internațional Chișinău*”, Î.S. „*Fabrica de Sticlă din Chișinău*”, Î.S. „*Radiocomunicații*”, Î.S. *Combinatul de Vinuri de calitate* „*Mileștii Mici*”, Î.S. *pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian* „MOLDATSA”, Î.S. „*Institutul de Tehnică Agricolă* „*Mecagro*”, și Î.S. „*Portul Fluvial Ungheni*”.

Totodată, datoriile curente ale Î.S. „*Radiocomunicații*” la finele exercițiului financiar 2024 au înregistrat suma de circa 1,3 mil. lei și reprezintă în mare parte energia electrică consumată în luna decembrie a cărei obligație de plată parvine în luna ianuarie 2025. La aceeași dată activele circulante erau la un nivel de 54,0 mil. lei, cea mai mare pondere în componența activelor curente o are numerarul și documente bănești (25,8 mil. lei), urmat de creanțele curente și alte active circulante (23,5 mil. lei) și de stocuri (4,6 mil. lei). Numerarul existent la finele anului a fost acumulat pe parcursul perioadelor anterioare și este destinat efectuării investițiilor pentru extinderea ariei de acoperire cu semnal Digital a „zonelor de umbră”, pentru modernizarea și extinderea rețelelor publice de radiodifuziune și pentru asigurarea întreținerii infrastructurii critice aflate în gestiunea Î.S. „*Radiocomunicații*”.

La fel, menționăm că indicatorul lichidității curente la Î.S. *Combinatul de Vinuri de calitate* „*Mileștii Mici*” la situația de 31.12.2024 înregistrează un nivel înalt, ca urmare stocurilor în valoare de 81,4 mil. lei, ce include materiale de producere, vin materie primă, colecția de vinuri, produse vinicole care urmează pe parcursul anilor următori să fie îmbuteliate și comercializate. Valoarea creanțelor și alte active circulante constituie 6,9 mil. lei, care urmează a fi încasate pe parcursul anului 2025.

Valoarea mijloacelor bănești în contul de decontare constituie 6,9 mil. lei, mijloace financiare destinate pentru construcția unei centrale fotovoltaice și plantarea a 21 ha de viță de vie.

De asemenea, indicatorul lichidității curente al Î.S. „Mecagro” înregistrează un nivel înalt de lichiditate în mărime de 48,05, care se datorează volumului de stocuri în mărime de 235,1 mil. lei și creanțe curente și alte active circulante în mărime de 39,9 mil. lei.

Tabelul 2.8

Analiza principalilor indicatori economici aferenți activității unor întreprinderi de stat, la 31.12.2024

Nr.	Denumirea întreprinderii	Active, mil. lei	Datorii, mil. lei	Provizioane, mil. lei	Venituri din vânzări, mil. lei	Profit net (pierdere netă), mil. lei	Lichiditatea curentă ¹ , coef.	Marja profitului operațional ² , %	Levierul financiar ³ , coef.
1.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	4449,4	1307,5	-	635,1	-322,6	2,2	-53,00	1,42
2.	Î.S. „Moldelectrica”	3105,4	1238,4	59,1	1 437,1	-62,3	2,25	-3,60	1,72
3.	Î.S. „Modtranselectro”	594,2	718,0	-	-	-38,8	0,88	-	-4,80
4.	Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”	1878,8	630,7	9,8	941,6	337,1	11,7	39,63	1,52
5.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	523,5	33,1	10,1	442,5	10,0	12,62	2,83	1,09
6.	Î.S. „Poșta Moldovei”	638,5	372,9	24,3	567,0	52,9	1,12	10,37	2,65
7.	Î.S. „Radiocomunicații”	148,4	3,2	-	57,8	-8,9	42,79	15,49	1,02
8.	Î.S. Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici”	144,5	3,6	2,9	61,9	10,5	32,99	19,55	1,05
9.	Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA”	262,6	16,5	10,1	264,9	29,5	5,87	10,68	1,11
10.	Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor”	20314,2	6511,1	10,5	0,3	0,3	1,62	1158,94	1,47
11.	Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”	319,1	273,9	-	60,9	-3,2	48,05	-3,12	7,05
12.	Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”	251,2	82,1	-	7,9	-23,6	0,31	-278,03	1,49
13.	Portul Fluvial Ungheni	138,5	6,4	0,6	74,0	37,6	12,12	57,8	1,05

O diminuare a indicatorilor de rezultat au fost înregistrate la Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Radiocomunicații” și Î.S. „Moldtranselectro” și anume: diminuarea considerabilă a veniturilor din vânzări, înregistrarea pierderilor din activitatea operațională, creșterea pierderilor nete. Suplimentar, se remarcă că, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” și Î.S. „Moldelectrica” au un grad înalt de îndatorare, din motiv că marea majoritate a împrumuturilor pe termen lung sunt contractate în valută străină și conducerea întreprinderilor urmează să urmărească fluctuațiile cursului de schimb valutar și să acționeze în corespundere, pentru a reduce expunerea la acest risc oferind un echilibru între finanțele obținute în valută și în moneda națională.

Suplimentar, se atestă că Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Moldelectrica” și Î.S. „Moldtranselectro” și Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” înregistrează pierderi din activitatea operațională, precum și marjă a profitului operațional la Î.S. „Calea Ferată din

¹ Se calculează ca raport dintre activele circulante și datoriile curente ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mare de 1.

² Se calculează ca raport dintre rezultatul din activitatea operațională și veniturile din vânzări ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să depășească rata dobânzii pentru creditele contractate.

³ Se calculează ca raport dintre activele totale/pasivele totale și capitalul propriu al întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mic ca 2.

Moldova”, Î.S. „*Moldelectrica*”, Î.S. „*Aeroportul Internațional Mărculești*” și Î.S. „*Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”* este negativă, ceea ce poate crea dificultăți în desfășurarea ulterioară a activității dacă nu vor fi întreprinse careva măsuri de redresare.

Indicatorii de rezultat ai Î.S. „*Calea Ferată din Moldova*” înregistrează înrăutățirea indicatorilor comparativ cu situația aferentă anului 2023 și anume: micșorarea veniturilor din vânzări cu 440,6 mil. lei și reducerea pierderilor brute cu 216,8 mil. lei. Totodată, întreprinderea a generat pierderi din activitatea operațională și ca rezultat generează pierderi nete al perioadei de gestiune în mărime de 322,6 mil. lei. Urmează să atenționăm că, întreprinderea de stat continuă să întâmpine dificultăți la onorarea angajamentelor asumate.

Totodată, menționăm că, nivelul lichidității curente al Î.S. „*Moldtranselectro*”, și Î.S. „*Aeroportul Internațional Mărculești*” continuă să se poziționeze sub limita minimă recomandată, ceea ce creează dificultăți la onorarea obligațiilor curente, precum și marja profitului operațional indică valoare negativă.

O situație dificilă se atestă la Î.S. „*Moldtranselectro*”, care generează pierderi nete în mărime de 38,8 mil. lei și continuă înregistrarea unui capital propriu negativ, respectiv se atestă o insuficiență de resurse proprii pentru finanțarea activelor sale. Întreprinderea în continuare nu înregistrează venituri din vânzări, activitatea de bază fiind îndreptată spre gestionarea datoriilor debitoare și creditoare proprii, precum și cele preluate de la întreprinderile din sectorul electroenergetic în proces de privatizare, în conformitate cu Legea nr. 336/1999 cu privire la restructurarea datoriilor întreprinderilor din sectorul electroenergetic. Incertitudinea cu privire la recuperarea anumitor creanțe poate afecta sustenabilitatea activității întreprinderii.

Un nivel înalt al levierului financiar se înregistrează la Î.S. „*Poșta Moldovei*” (de 2,65) și Î.S. *Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro”* (de 7,5)”, cauzat în special de înregistrarea sumelor considerabile aferente datoriilor, precum și a valorii terenurilor aflate în gestiunea economică a întreprinderilor.

Activitatea în anul 2024 se apreciază ca fiind una pozitivă, având în vedere inclusiv obținerea profitului net (52,9 mil. lei), luând în calcul creșterea veniturilor din vânzări (cu 47,1 mil. lei), întreprinderea a înregistrat profit din activitatea operațională în mărime de 58,9 mil. lei sau cu 30,1 mil. lei mai mult față de anul 2023.

Indicatorii de rezultat ai Î.S. „*Moldelectrica*” înregistrează o înrăutățire comparativ cu situația aferentă anului 2023 luând în considerare reducerea altor venituri din activitatea operațională cu 238,2 mil. lei. Totodată, cheltuielile din activitatea operațională s-au micșorat cu 41,5 mil. lei. Costul vânzărilor s-a majorat față de anul 2023 cu 197,8 mil. lei. În rezultat, întreprinderea a generat pierderi din activitatea operațională (51,7 mil. lei,) cât și pierderi nete al perioadei de gestiune (62,2 mil. lei). Marja profitului a fost înregistrată la nivel negativ de 3,6, iar levierul financiar nu a depășit nivelul mediu stabilit.

Concluzionând asupra celor analizate, se constată necesitatea supravegherii în continuu a indicatorilor de performanță a tuturor întreprinderilor de stat pentru a asigura administrarea eficientă a activității lor, menținerea costurilor și cheltuielilor la un nivel optim (sau micșorarea acestora), care să permită înregistrarea rezultatului pozitiv din activitatea desfășurată, la fel și valorificarea eficientă a stocurilor, cât și monitorizarea riguroasă a creanțelor entităților economice, precum și întreprinderea măsurilor cuvenite în vederea recuperării acestora pentru a nu admite creanțe compromise etc.

II. Rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat

Efectuând monitoringul financiar al activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat (în continuare – societăți comerciale), s-a constatat că potrivit bilanțului generalizat, *valoarea totală a activelor* societăților comerciale la situația din 31.12.2024 este de 30961,7 mil. lei, care s-a majorat în perioada de gestiune cu 1950,7 mil. lei.

Tabelul 3.1

<i>Analiza structurii activelor (patrimoniului) societăților comerciale, în dinamică</i>						
Grupe de active	01.01.2024		31.12.2024		Abaterea, (+/-)	
	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	Cota, %	Suma, mil. lei	p-p.
<i>A</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5=3-1</i>	<i>6=4-2</i>
1. Imobilizări necorporale	280,4	1,0	251,1	0,8	-29,3	-0,2
2. Imobilizări corporale	13 591,6	46,8	13 636,7	44,0	+45,1	-2,8
3. Investiții financiare pe termen lung	54,5	0,2	153,8	0,5	+99,3	+0,3
4. Creanțe pe termen lung și alte active imobilizate	1 630,7	5,6	1 485,9	4,8	-144,8	-0,8
Total active imobilizate	15 557,2	53,6	15 527,5	50,1	-29,7	-3,5
1. Stocuri	4 961,4	17,1	1 760,3	5,7	-3 01,1	-11,4
2. Creanțe curente și alte active circulante	4 909,1	16,9	10 018,7	32,3	+5 109,6	+12,4
3. Investiții financiare curente	159,5	0,6	202,2	0,7	+42,7	-0,1
4. Numerar și alte documente bănești	3 423,8	11,8	3 453,0	11,2	+29,2	-0,6
Total active circulante	13 453,8	46,4	15 434,2	49,9	+1 980,4	+3,5
Total active	29 011,0	100,0	30 961,7	100,0	+1 950,7	X

Analizând *structura activelor* societăților comerciale, se atestă că majoritatea activelor societăților comerciale este reprezentată de activele imobilizate – 50,1% din quantumul total al activelor societăților comerciale sau 15527,5 mil. lei, urmate de activele circulante – 49,9% sau 15434,2 mil. lei. În particular, activele societăților comerciale sunt constituite în mare parte din imobilizări corporale care dețin 44,0% sau 1336,7mil. lei, creanțe curente și alte active circulante – 32,3% sau 10018,7mil. lei. Totodată, numerarul și alte documente bănești deține 11,2% sau 3453,0 mil. lei, stocurile - 5,7% sau 1760,3 mil. lei, creanțele pe termen lung și alte active imobilizate- 4,8% sau 1485,9 mil. lei.

Majorarea activelor circulante cu 1980,4 mil. lei, sau 3,5 p.p. față de începutul perioadei de gestiune a fost condiționată, în principal, de creșterea creanțelor curente și a altor active circulante cu 5109,6 mil. lei, sau 12,4 p.p., a investițiilor financiare curente cu 42,7 mil. lei și a disponibilităților bănești cu 29,2 mil. lei. Totodată, această evoluție a fost parțial atenuată de diminuarea semnificativă a stocurilor 3201,1 mil. lei, cu 11,4 p.p.

Acest fapt, coroborat cu creșterea activelor circulante, sugerează o îmbunătățire a lichidității generale a societăților, dar și o posibilă concentrare pe investiții și activități cu ciclu mai scurt de recuperare a capitalului.

Totodată, reducerea substanțială a stocurilor cu 3201,1 mil. lei indică fie o vânzare accelerată a acestora, fie o politică de optimizare a gestiunii lor.

Celelalte elemente de activ dețin ponderi minoritare în structura activelor societăților comerciale.

Este de remarcat că majorarea activelor societăților comerciale la situația din 31.12.2024 comparativ cu situația din 01.01.2024 s-a datorat preponderent creșterii considerabile a activelor următoarelor entități:

- S.A. „EnergoCom” a înregistrat un volum de 11841,1 mil. lei, majorându-se cu 2089,6 mil. lei;

- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” a înregistrat un volum de 517,9 mil. lei, majorându-se cu 119,1 mil. lei;

- S.A. „Termoelectrica” a înregistrat un volum de 5214,9 mil. lei majorându-se cu 102,8 mil. lei;

- S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” a înregistrat un volum de active în mărime de 3019,5 mil. lei majorându-se cu 45,5 mil. lei;

- S.A. „Barza Albă” a înregistrat un volum de 442,4 mil. lei, majorându-se cu 38,3 mil. lei;

- S.A. „Moldtelecom” a înregistrat un volum de 5512,4 mil. lei, majorându-se cu 36,7 mil. lei;

- S.A. Combinatul de vinuri „Cricova” a înregistrat un volum de active în mărime de 686,6 mil. lei majorându-se cu 25,3 mil. lei;

- S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” care a înregistrat un volum de 350,8 mil. lei, majorându-se cu circa 20 mil. lei.

De asemenea, se atestă că unele grupe de active imobilizate s-au diminuat comparativ cu începutul anului 2024 și anume:

- imobilizările necorporale cu 29,3 mil. lei;

- creanțe pe termen lung și alte active imobilizate - cu 144,8 mil. lei.

În același timp se atestă o majorare a investițiilor financiare pe termen lung cu 99,3 mil. lei și a imobilizărilor corporale cu 45,1 mil. lei față de începutul anului de gestiune.

De asemenea, se observă că din 28 societăți comerciale monitorizate, 18 societăți comerciale înregistrează majorări ale activelor totale comparativ cu situația din 01.01.2024, iar 10 societăți comerciale înregistrează diminuări ale activelor totale. Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3.2

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale activelor societăților comerciale

mil. lei

Nr.	Majorări ale activelor comparativ cu 01.01.2024		Nr.	Diminuări ale activelor comparativ cu 01.01.2024	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „EnergoCom”	+2089,6	1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	-362,1
2.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	+119,1	2.	S.A. „CET-Nord”	132,3
3.	S.A. „Termoelectrica”	+102,8	3.	S.R.L. „Arena Națională	-38,3
4.	S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord	+45,5	4.	S.A. „Drumuri Cahul”	-3,9
5.	S.A. „Barza Albă”	+38,3	5.	S.A. „Drumuri Soroca”	-2,9
6.	S.A. „Moldtelecom”	+36,7	6.	S.A. „Drumuri Căușeni”	-2,5
7.	S.A. Combinatul de vinuri „Cricova”	+25,3	7.	S.A. „Drumuri Edineț”	-2,2
8.	S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța	+20,0	8.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	-2,2

În contextul celor expuse, se menționează că în anul 2024 societățile comerciale înregistrează, *per ansamblu*, o rentabilitate a activelor (rentabilitate economică) de 4,1%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu active s-au obținut de către societățile comerciale 4,1 bani profit până la impozitare (*raportul dintre profitul până la impozitare/ valoarea medie a activelor*).

Analiza capitalului propriu

Capitalul propriu (*patrimoniul net*) al societăților comerciale la situația din 31.12.2024 constituie per total 18093,2 mil. lei, valoarea acestuia micșorându-se cu 398,4 mil. lei față de începutul perioadei analizate, micșorarea fiind determinată în principal de diminuarea capitalului social și neînregistrat și rezervele din reevaluare.

Tabelul 3.3

Analiza structurii și evoluției pasivelor societăților comerciale, în dinamică

Grupe de pasive	01.01.2024		31.12.2024		Abaterea (+/-)	
	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	Cota, %	Suma, mil.lei	p.p.
1	2	3	4	5	6=4-2	7=5-3
1. Capital social și neînregistrat	10784,8	37,17	9547,8	30,8	-1237,0	-6,37
2. Prime de capital	8,5	0,03	8,5	0,03	-	-
3. Rezerve	2008,1	6,9	2267,8	7,3	+259,7	+0,4
4. Profit (pierdere)	4160,7	14,3	4757,9	15,37	+597,2	+1,07
5. Rezerve din reevaluare	1383,4	4,8	1357,1	4,4	-26,3	-0,4
6. Alte elemente de capital propriu	146,1	0,5	154,1	0,5	+8,0	-
Total capital propriu	18491,6	63,7	18093,2	58,4	-398,4	-5,3
7. Datorii pe termen lung	3908,4	13,5	3751,4	12,1	-157,0	-1,4
8. Datorii curente	6482,3	22,3	9001,4	29,1	+2519,1	+6,8
Total datorii	10390,7	35,8	12752,8	41,2	+2362,1	+5,4
9. Provizioane	128,7	0,5	115,7	0,4	-13,0	-0,1
Total pasive	29011,0	100	30961,7	100	+1950,7	x

* - includ și datorii al căror termen de achitare nu a parvenit

De altfel, 9 societăți comerciale sau 32,1% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat o *micșorare a capitalului propriu* față de anul precedent în sumă de 841,1 mil. lei. Cele mai considerabile diminuări ale capitalului propriu, la 9 societăți comerciale au fost cauzate preponderent de înregistrarea pierderii nete a perioadei de gestiune și a capitalului social și neînregistrat, acestea fiind:

- S.A. „EnergoCom” - cu 509,4 mil. lei;
- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - cu 291,1 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” - cu 23,8 mil. lei;
- S.A. „SanFarm-Prim” - cu 6,6 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Soroca” - cu 3,6 mil. lei.
- S.A. „Drumuri Cimișlia” - cu 2,9 mil. lei.
- S.A. „Drumuri Cahul” - cu 2,1 mil. lei.

E de menționat că la finele anului 2024, conform situațiilor financiare prezentate Biroului Național de Statistică capitalul social și neînregistrat al societăților comerciale a constituit 9547,8 mil. lei, care s-a diminuat cu 1237,0 mil. lei, comparativ cu începutul anului 2024, iar mărimea rezervelor din reevaluare a constituit 1357,1 mil. lei micșorându-se cu 26,3 mil. lei, fapt ce a influențat negativ asupra micșorării capitalului propriu.

Prin urmare, se constată că, micșorarea capitalului social și neînregistrat per total societăți comerciale a fost condiționat în special de micșorarea capitalului social și neînregistrat în anul 2024 la S.A. „EnergoCom” cu 1302,5 mil. lei. Suplimentar la cele expuse, se menționează că aproximativ 20,0% din valoarea capitalului propriu al societăților comerciale monitorizate sunt reprezentate de rezerve și rezerve din reevaluare. În același timp, la S.R.L. „Arena Națională” s-a înregistrat o majorare a capitalului social și neînregistrat în valoare de 65,5 mil. lei, ceea ce a atenuat parțial diminuarea totală pe sistem.

La fel, se evidențiază că cele mai mari rezerve la situația din 31.12.2024 se înregistrează la S.A. „RED Nord” - 404,4 mil. lei, S.A. „Metalferos” - 374,1 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - 275,9 mil. lei, S.A. „Termoelectrica” - 256,3 mil. lei, S.A. „Franzeluța” - 210,7 mil. lei, S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - 174,4 mil. lei, S.A. „Barza Albă” - 170,6 mil. lei, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - 135,3 mil. lei și S.A. „EnergoCom” - 130,5 mil. lei, etc.

Conform art.44 din Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, capitalul de rezervă poate fi folosit pentru acoperirea pierderilor societății și/sau la majorarea capitalului ei social. Totodată, pct.18 din Standardul Național de Contabilitate „Capital propriu și datorii” aprobat prin Ordinul Ministrului Finanțelor nr. 118/2013 privind aprobarea Standardelor Naționale de Contabilitate prevede faptul că rezervele se utilizează în baza deciziei organului de conducere împuternicit al entității. Prin urmare, se consideră oportună examinarea de către organele de conducere ale societăților comerciale (adunarea generală a acționarilor/consiliu/organul executiv) a

posibilităților de utilizare a unei cote din rezervele acumulate pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, și după caz pentru majorarea capitalului social, prin aprobarea deciziilor corespunzătoare în acest sens.

Concomitent, se atestă că 19 societăți comerciale sau 67,9% din totalul societăților comerciale monitorizate, au înregistrat o *majorare a capitalului propriu față de anul precedent* în sumă de 442,7 mil. lei (din cauza înregistrării în special a profitului net al perioadei de gestiune, majorării capitalului social, majorării rezervelor și/sau altor elemente de capital propriu.

Cele mai considerabile majorări ale capitalului propriu au fost înregistrate de:

- S.A. „Moldtelecom” - cu 112,2 mil. lei;
- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - cu 101,4 mil. lei;
- S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție -Nord” - cu 77,7 mil. lei;
- S.A. „CET Nord” - cu 47,7 mil. lei;
- S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” - cu 29,7 mil. lei;
- S.R.L. „Arena Națională” - cu 28,0 mil. lei
- S.A. „Combinatul de Vinuri „Cricova” - cu 23,2 mil. lei;
- S.A. „Barza Albă” - cu 10,7 mil. lei;
- S.A. „Termoelectrica” - cu 4,8 mil. lei.

Totodată, la sfârșitul anului 2024, din numărul total al societăților comerciale, 3 societăți comerciale (S.A. „Drumuri Ialoveni”, S.A. „Drumuri Cahul” și S.R.L. „Arena Națională”) la situația din 31.12.2024 au înregistrat un capital propriu mai mic decât capitalul social și neînregistrat. În contextul dat, se remarcă ca:

- potrivit art.37 al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, valoarea activelor nete ale societății pe acțiuni nu poate fi mai mică decât mărimea capitalului ei social. Dacă, la expirarea a 3 ani financiari consecutivi, *cu excepția primului an financiar*, valoarea activelor nete ale societății, potrivit bilanțului anual al societății, va fi mai mică decât mărimea capitalului social, orice acționar al societății este în drept să ceară adunării generale anuale a acționarilor adoptarea uneia din *următoarele hotărâri*: cu privire la reducerea capitalului social; cu privire la majorarea valorii activelor nete prin efectuarea de către acționarii societății a unor aporturi suplimentare în modul prevăzut de statutul societății; cu privire la dizolvarea societății; cu privire la transformarea societății în altă formă juridică de organizare;

- potrivit art.35 al Legii nr.135/2007 privind societățile cu răspundere limitată, societatea este obligată să-și reducă capitalul social dacă la expirarea celui de-al doilea an și a fiecărui an financiar următor, valoarea activelor nete ale societății este mai mică decât capitalul social și asociații nu acoperă pierderile survenite. În cazul menționat, adunarea generală a asociaților este obligată să decidă reducerea capitalului social până la mărimea capitalului social efectiv vărsat sau până la valoarea activelor nete determinată în conformitate cu prevederile legale. În cazul în care, în urma reducerii valorii activelor nete, aceasta va fi sub cuantumul minim al

capitalului social stabilit de legislație, asociații sunt obligați să lichideze societatea, dacă nu vor acoperi pierderile.

Reieșind din cele expuse, se menționează că *rentabilitatea capitalului propriu (rentabilitatea financiară)* înregistrată de către societățile comerciale în anul 2024 (*raportul dintre profitul net/valoarea medie a capitalului propriu*) a constituit per ansamblu 6,0%, ceea ce semnifică faptul că la 1 leu capital propriu, în anul 2024, s-au obținut de către societățile comerciale 6,0 bani profit net.

Analiza indicatorilor de rezultat

Potrivit situației de profit și pierdere, se atestă că în anul 2024 societățile comerciale au înregistrat per total un profit brut în mărime de 1894,3 mil. lei și este cu 863,8 mil. lei, mai mare comparativ cu anul 2023. Profitul brut a înregistrat o creștere datorită faptului că ritmul scăderii veniturilor din vânzări cu 1951,1 mil. lei sau 4,9% a fost mai mic comparativ cu ritmul scăderii costurilor din vânzări cu 2814,9 mil. lei sau 7,2%, ceea ce a permis îmbunătățirea marjei brute și creșterea profitabilității, în pofida diminuării cifrei de afaceri.”

Tabelul 3.4

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților comerciale

Nr.	Indicatori	2023, mil. lei	2024, mil. lei	Devierea,+/- mil. lei
1.	Venituri din vânzări	39 949,8	37 998,7	-1 951,1
2.	Costul vânzărilor	38 919,3	36 104,4	-2 814,9
3.	Profit brut	1 030,5	1 894,3	+863,8
4.	Alte venituri din activitatea operațională	430,8	750,8	+320,0
5.	Cheltuieli de distribuie	499,2	592,3	+93,1
6.	Cheltuieli administrative	517,5	609,0	+91,5
7.	Alte cheltuieli din activitatea operațională	263,1	305,3	+42,2
8.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	181,5	1 138,5	+957,0
9.	Rezultatul din alte activități: profit (pierdere)	348,4	85,3	-263,1
10.	Profit (pierdere) până la impozitare	529,9	1223,8	+693,9
11.	Cheltuieli privind impozitul pe venit	50,3	126,1	+75,8
12.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	479,6	1 097,7	+618,1

Din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 15 societăți au înregistrat o majorare a veniturilor din vânzări în mărime de 2305,0 mil. lei, iar 13 societăți comerciale au înregistrat în anul 2024 o micșorare a veniturilor din vânzări în sumă de 4256,1 mil. lei.

Cele mai mari majorări ale veniturilor din vânzări s-au înregistrat la S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - cu 1934,6 mil. lei, S.A. „Metalferos” - cu 135,0 mil. lei, S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” - cu 120,1 mil. lei, S.A. „Moldtelecom” - cu 27,7 mil. lei, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - cu 23,7 mil. lei, S.R.L. „Arena Națională” - cu 15,7 mil. lei, și S.A. „Barza Alba” - cu 14,1 mil. lei.

De altfel, *cele mai mari diminuări ale veniturilor din vânzări* în raport cu anul 2023, se înregistrează la S.A. „EnergoCom” - cu 2319,1 mil. lei, la S.A. „Termoelectrica” - cu 1178,5 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - cu

409,5 mil. lei, S.A. „CET- Nord” - cu 269,1 mil. lei, S.A. „Drumuri Soroca” - cu 26,7 mil. lei, S.A. „Drumuri Căușeni” - cu 18,9 mil. lei, S.A. „Drumuri Criuleni” - cu 16,5 mil. lei și S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” - 13,1 mil. lei.

Este de remarcat că, micșorarea veniturilor din vânzări atrage după sine diminuarea taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat și prezintă un *risc fiscal pentru bugetul public național*.

Concomitent, în perioada anului 2024 societățile comerciale au înregistrat cheltuieli din activitatea operațională în valoare de 1506,6 mil. lei, acestea fiind cu 226,8 mil. lei mai mari în raport cu perioada anului 2023. Din totalul cheltuielilor din activitatea operațională ale societăților comerciale 40,4% - cheltuielilor administrative (609,0 mil. lei), 39,3% le revin cheltuielilor de distribuire (592,3 mil. lei), și 20,3% - altor cheltuieli din activitatea operațională (305,3 mil. lei). Societățile comerciale monitorizate pe parcursul anului 2024 au înregistrat majorări ale cheltuielilor din activitatea operațională, în comparație cu perioada anului precedent.

De asemenea, se remarcă faptul că în anul 2024 societățile comerciale au înregistrat per ansamblu un **profit din activitatea operațională** în mărime de 1138,5 mil. lei sau cu 957,0 mil. lei mai mult față de anul 2023.

În particular, se menționează că din numărul total al societăților comerciale monitorizate, 7 societăți au înregistrat **pierderi din activitatea operațională în mărime de 400,5 mil. lei** (întrucât cheltuielile din activitatea operațională depășesc veniturile din activitatea operațională). Astfel, la 31.12.2024 pierderi din activitatea operațională au fost înregistrate de către S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - 324,0 mil. lei, S.R.L. „Arena Națională” - 38,8 mil. lei, S.A. „Metalferos” - 25,6 mil. lei, S.A. „SanFarm-Prim” - 6,5 mil. lei, S.A. „Drumuri Cimișlia” - 2,4 mil. lei, S.A. „Drumuri Cahul” - 2,0 mil. lei și S.A. „Moldova-Film” - 1,3 mil. lei.

La fel, în anul 2024 societățile comerciale au înregistrat per total **profit din alte activități** în mărime de 85,3 mil. lei, acesta diminuându-se cu 263,1 mil. lei față de anul 2023, care a constituit 348,4 mil. lei.

Respectiv, profitul perioadei de gestiune până la impozitare constituie 1223,9 mil. lei sau cu 693,9 mil. lei mai mult față de profitul net până la impozitare obținut per total de societăți în anul 2023. Prin urmare, având în vedere cheltuielile privind impozitul pe venit, în rezultatul activității economico-financiare, în ansamblu, *societățile comerciale au obținut profit net al perioadei de gestiune* în mărime de 1097,7 mil. lei sau cu 618,1 mil. lei mai mult față de anul precedent.

Analizând datele tabelului de mai jos, se atestă că *mărimea totală a pierderilor nete* înregistrate de societățile comerciale cu pierderi, s-au majorat de la 259,7 mil. lei în 2023, la 366,3 mil. lei în anul 2024. În același timp, *profitul net total* obținut de societățile comerciale s-a majorat de la 739,3 mil. lei în 2023, la 1464,0 mil. lei în anul 2024.

Situația financiară a societăților comerciale în anii 2023 – 2024

Anul	Numărul entităților economice supuse analizei	Au activat cu pierderi			Au activat cu profit		
		numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei	numărul ent. ec.	ponderea, %	suma, mil. lei
A	1	2	$3=2/1*100$	4	5	$6=5/1*100$	7
2023	28	7	25,0	259,7	21	75,0	739,3
2024	28	7	25,0	366,3	21	75,0	1464,0

Din 21 societăți comerciale ce au obținut profit net în anul 2024, 13 societăți sau 61,9 % înregistrează *profit net mai mare de 1 milion lei*.

Cele mai mari profituri nete au fost obținute de către:

- S.A. „EnergoCom” - 793,2 mil. lei;
- S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - 243,4 mil. lei;
- S.A. „Moldtelecom” - 159,9 mil. lei;
- S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” - 126,5 mil. lei;
- S.A. „CET-Nord” - 47,0 mil. lei;
- S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” - 37,8 mil. lei;
- S.A. Combinatul de vinuri „Cricova” - 31,4 mil. lei;
- S.A. „Barza Albă” - 11,0 mil. lei;
- S.A. „Termoelectrica” - 3,2 mil. lei;
- S.A. Uzina de tractoare „Tracom” - 3,0 mil. lei;
- S.A. Centrul Internațional de Expoziții „Moldexpo” - 2,3 mil. lei;
- S.A. „Cartuș” - 1,4 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Orhei” - 1,3 mil. lei.

Deopotrivă, din 7 societăți comerciale ce au generat pierderi nete, 6 societăți comerciale sau 85,7% au generat *pierderi nete mai mari de 1 milion lei*, și anume:

- S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - 292,5 mil. lei;
- S.R.L. „Arena Națională” - 37,5 mil. lei;
- S.A. „Metalferos” - 23,8 mil. lei;
- S.A. „SanFarm-Prim” - 6,6 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Cimișlia” - 2,9 mil. lei;
- S.A. „Drumuri Cahul” - 2,1 mil. lei.

Totodată, menționăm că în anul 2024 nici o societate comercială nu a înregistrat rezultat financiar nul.

Rentabilitatea vânzărilor (profit brut/venituri din vânzări) a societăților comerciale în anul 2024 a constituit per total 4,99%, ceea ce semnifică faptul că societățile comerciale au obținut în anul de gestiune 4,99 bani profit net la 1 leu venituri din vânzări.

De asemenea, se constată că, 4 societăți comerciale care în anul 2023, au înregistrat profit net în mărime de 255,3 mil. lei, în anul 2024 au generat pierderi nete în mărime de 302,9 mil. lei (cauzată inclusiv de diminuarea veniturilor din vânzări și prin urmare a profitului brut, generarea pierderilor din activitatea operațională și

pierderilor din alte activități), fapt ce semnaleză o înrăutățire a activității economico-financiare la entități. Cele mai mari decalaje sunt reflectate în tabelul 3.6.

Tabelul 3.6

Societățile comerciale cu pierdere netă în anul 2024 și profit net înregistrat în anul 2023

mil. lei

Nr.	Denumirea societății	Profit net, anul 2023	Pierdere netă, anul 2024	Diferența
1.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	249,7	292,5	-542,2
2.	S.A. „SanFarm-Prim”	5,3	6,6	-11,8
3.	S.A. „Moldova Film”	0,3	0,9	-1,2
4.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	0,03	2,9	-2,93

În același timp, se constată că, S.A. „EnergoCom” care în anul 2023 a generat pierdere netă în mărime de 147,6 mil. lei, în anul 2024 a obținut profit net în mărime de 793,2 mil. lei, la fel și S.A. „Termoelectrica” în anul 2023 a generat pierdere netă în mărime de 43,0 mil. lei, în anul 2024 a obținut profit net în mărime de 3,2 mil. lei. De asemenea, S.A. „Moldcinema” în anul 2023 a generat pierdere netă în mărime de 0,1 mil. lei, în anul 2024 a obținut profit net în mărime de 0,1 mil. lei și S.A. „Drumuri Ialoveni” în anul 2023 a generat pierdere netă în mărime de 2,5 mil. lei, în anul 2024 a obținut profit net în mărime de 0,2 mil. lei.

Analiza creanțelor și datoriilor

La finele anului 2024, valoarea totală a creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) ale societăților comerciale constituie 11504,6 mil. lei acestea majorându-se cu 4964,8 mil. lei față de începutul anului 2024. Creanțele curente și alte active circulante constituie 87,1% sau 10018,7 mil. lei, majorându-se cu 5109,6 mil. lei în raport cu începutul anului 2024.

Creanțele pe termen lung și alte active imobilizate, constituie 12,9% din totalul creanțelor și altor active sau 1485,9 mil. lei, care s-au micșorat cu 144,8 mil. lei mai mult față de valoarea înregistrată la începutul anului 2024.

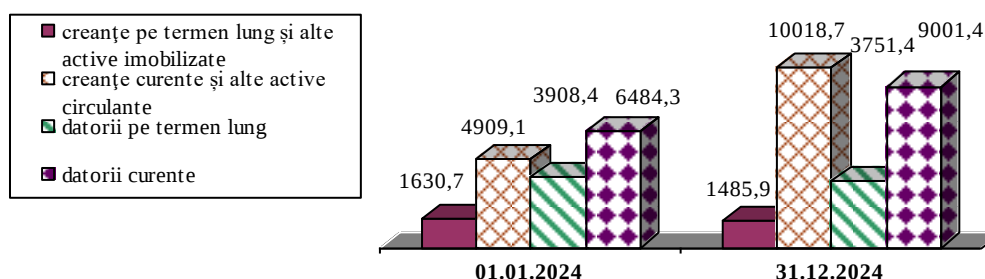


Figura 3.1. Evoluția creanțelor și altor active (imobilizate/circulante) și datoriilor ale societăților comerciale în perioada anului 2024, mil. lei

De asemenea, se atestă că pe parcursul anului 2024, datoriile societăților comerciale s-au majorat per total cu 2362,2 mil. lei și constituie 12752,8 mil. lei, preponderent din cauza majorării datoriilor curente.

Ponderea datoriilor pe termen lung în totalul datoriilor societăților este de 29,4% (sau 3751,4 mil. lei). Datoriile pe termen lung s-au diminuat în perioada de gestiune cu 157,0 mil. lei, iar datoriile curente s-a majorat, per ansamblu cu 2519,1 mil. lei față de începutul anului 2024 și la data raportării constituie 9001,4 mil. lei sau 70,6% din totalul datoriilor societăților comerciale.

Cele mai considerabile majorări/diminuări ale datoriilor totale ale societăților comerciale comparativ cu 01.01.2024 sunt reflectate în tabelul de mai jos.

Tabelul 3.7

Cele mai considerabile majorări și diminuări ale datoriilor societăților comerciale în anul 2024

mil. lei

Nr.	Majorări a datoriilor comparativ cu 01.01.2024		Nr.	Diminuări a datoriilor comparativ cu 01.01.2024	
	Denumirea entității	Valoarea majorării		Denumirea entității	Valoarea diminuării
1.	S.A. „Energocom”	2598,9	1.	S.A. „CET Nord”	179,9
2.	S.A. „Termoelectrica”	118,9	2.	S.A. „Moldtelecom”	79,6
3.	S.A. „Barza Albă”	27,6	3.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	70,0
4.	S.A. „Metalferos”	23,3	4.	S.R.L. „Arena Națională”	66,3
5.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	17,8	5.	S.A. „RED-Nord”	34,2
6.	S.A. „SanFarm-Prim”	8,6	6.	S.A. „Franzeļuța”	9,7
7.	S.A. „Drumuri Criuleni”	5,6	7.	S.A. „Drumuri Edineț”	4,2
8.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	4,9	8.	S.A. „Drumuri Căușeni”	2,3

În rezultatul analizei situațiilor financiare, la trei societăți comerciale sau 10,7% din totalul societăților monitorizate s-a constatat că la situația din 31.12.2024 *datoriile curente depășesc activele circulante* (S.A. „CET-Nord”, S.A. „Drumuri Cimișlia”, S.R.L. „Arena Națională”), fapt care poate genera dificultăți în activitatea agenților economici, dacă această situație rămâne neschimbată, or în acest caz urmează a fi întreprinse măsuri ținute spre diminuarea datoriilor curente, inclusiv prin reeșalonare, precum și măsuri orientate spre impulsionearea activității societăților, încheiere de noi contracte, atragere de noi clienți, ceea ce va aduce plus valoare activității societăților comerciale.

Analiza riscurilor bugetar-fiscale a societăților pe acțiuni

În contextul evaluării și analizei riscurilor bugetar-fiscale aferente activității economico-financiare a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, a fost efectuată analiza detaliată a principalilor indicatori economico-financiar a celor mai mari societăți, selectate după active, venituri din vânzări și datorii înregistrate.

Potrivit datelor din tabelul 3.8, se atestă că veniturile din vânzări totale ale societăților menționate în tabel, reprezintă 96,8% din veniturile din vânzări înregistrate în anul 2024 de către toate societățile comerciale monitorizate, activele acestora reprezintă 97,6% din totalul activelor societăților comerciale, datoriile (curente și pe termen lung) – 98,5% din suma datoriilor totale ale societăților

comerciale și provizioanele – 97,6% din suma provizioanelor totale ale societăților comerciale.

Tabelul 3.8

**Analiza principalilor indicatori economici aferenți activității
unor societăți comerciale, la 31.12.2024**

Nr.	Denumirea societății	Active, mil. lei	Datorii, mil. lei	Provizioane, mil. lei	Venituri din vânzări, mil. lei	Profit net (pierdere netă), mil. lei	Lichiditatea curentă, coef. ⁴	Marja profitului operațional, % ⁵	Levierul financiar, coef. ⁶
1.	S.A. „Moldtelecom”	5512,4	1021,2	62,9	1657,7	159,9	0,25	11,7	1,24
2.	S.A. „Termoelectrica”	5214,9	3972,2	28,0	4437,5	3,2	1,83	0,07	4,29
3.	S.A. „RED Nord”	3019,5	256,0	6,9	980,8	126,5	1,28	14,18	1,10
4.	S.A. „EnergoCom”	11841,1	5584,2	-	14897,6	793,2	1,87	5,48	1,89
5.	S.A. „CET-Nord”	670,2	439,2	-	699,9	47,0	0,85	7,28	2,90
6.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	686,6	310,5	12,3	377,6	31,4	1,28	4,45	1,89
7.	S.A. „Metalferos”	331,7	32,1	0,5	274,9	-23,8	9,08	-9,3	1,11
8.	S.A. „Barza Albă”	442,4	80,5	-	71,5	11,0	10,58	17,62	1,22
9.	S.A. „Franzeluța”	350,8	53,5	-	717,7	37,8	3,88	6,1	1,18
10.	S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	357,5	332,4	2,3	2724,2	-292,5	1,06	-11,88	15,61
11.	S.A. „Loteria Națională a Moldovei”	517,9	99,4	-	10296,2	243,4	4,28	2,44	1,24
12.	S.R.L. „Arena Națională”	1286,8	374,3	-	26,0	-37,5	0,11	-149,23	1,41

Drept rezultat al analizei detaliate efectuate pentru anul 2024, se atestă că per general, indicatorii la S.A. „Moldtelecom”, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”, S.A. „RED Nord”, S.A. „Termoelectrica” S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța”, S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, S.A. „CET Nord”, S.A. „Barza Albă” și S.A. „EnergoCom” sunt satisfăcători, activitatea acestora este profitabilă și nu generează careva riscuri bugetar-fiscale imediate.

Cu toate acestea se remarcă că rata lichidității curente la S.A. „Moldtelecom” S.A. „CET Nord” și S.R.L. „Arena Națională” este sub nivelul minim recomandat, ceea ce poate cauza dificultăți în achitarea datoriilor curente. De altfel, S.A. „Metalferos”, S.A. „Barza Albă”, S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” și S.A. „Loteria Națională a Moldovei” înregistrează o rată a lichidității curente peste limita maximă recomandată (1). Astfel, este importantă elaborarea unei politici de gestiune eficientă a stocurilor, caracteristică domeniului de activitate pe care îl desfășoară entitățile, pentru a evita formarea unor stocuri excesive de produse/mărfuri și a producției în curs de execuție pe viitor, și de asemenea, îmbunătățirea politicilor de gestiune a creanțelor comerciale ce va permite recuperarea acestora și obținerea de lichidități.

Totodată, urmează a se atrage atenția, că S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „CET-Nord” și S.A. „Termoelectrica” înregistrează un coeficient al levierului financiar peste nivelul maxim admisibil (2), generat de înregistrarea în mod

⁴ Se calculează ca raport dintre activele circulante și datoriile curente ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mare de 1.

⁵ Se calculează ca raport dintre rezultatul din activitatea operațională și veniturile din vânzări ale întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să depășească rata dobânzii pentru creditele contractate.

⁶ Se calculează ca raport dintre activele totale/pasive totale și capitalul propriu al întreprinderii. Nivelul acestui indicator trebuie să fie mai mic ca 2.

special a sumelor semnificative aferente datoriilor comerciale și altor datorii pe termen lung, dar care nu afectează considerabil, la moment, activitatea societăților, întrucât acestea au obținut profit net în anul 2024, precum și marjele pozitive ale profitului din activitatea operațională, ceea ce îi permite rambursarea obligațiilor asumate.

O situație nefavorabilă sub aspectul obținerii rezultatului financiar negativ se înregistrează la S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, S.A. „Metalferos” și S.R.L. „Arena Națională”, care în anul 2024 au generat pierderi nete și marjă negativă a rezultatului operațional. Respectiv, societățile înregistrează pierderi din activitatea de bază desfășurată.

Suplimentar, se constată că rata lichidității curente la S.A. „CET-Nord” constituie 0,85 și este sub nivelul minim recomandat, ceea ce poate cauza dificultăți în achitarea datoriilor curente. De asemenea, se atestă că coeficientul levierului financiar este peste nivelul maxim admisibil, situație care poate duce la înrăutățirea autonomiei financiare a Societății și creșterea riscului de dependență de sursele străine.

Astfel, observăm că cea mai eficientă activitate operațională a fost înregistrată la S.A. „Barza Albă, S.A. „RED Nord, S.A. „Moldtelecom” obținând un profit operațional foarte bun, iar cele mai riscante financiar și operațional fiind înregistrate de S.R.L. „Arena Națională” cu pierdere semnificativă și lichiditate de 0,11, iar S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord înregistrând pierdere operațională și un levier financiar de 15,61 fiind un coeficient extrem de ridicat și denotă risc ridicat de insolvență.

S.A. „Energocom” și S.A. Combinatul de vinuri „Cricova” se caracterizează printr-un nivel moderat al profitabilității, ceea ce indică o capacitate de generare a profitului la un nivel satisfăcător. Totodată, aceste entități dispun de o capacitate bună de plată a datoriilor, fapt ce denotă un grad adecvat de lichiditate și o situație financiară stabilă, care le permite să își onoreze obligațiile față de creditorii în termen.

„S.A. „Termoelectrica” înregistrează un profit operațional nesemnificativ, ceea ce indică o capacitate redusă de a genera câștiguri din activitatea de bază. Această situație indică un risc major de eficiență scăzută, întrucât veniturile obținute abia reușesc să acopere cheltuielile operaționale, ceea ce poate afecta pe termen mediu și lung stabilitatea financiară și atractivitatea investițională a întreprinderilor.”

Reieșind din cele analizate, se constată necesitatea supravegherii continue a indicatorilor de performanță a tuturor entităților comerciale pentru a asigura administrarea eficientă pe domenii, menținerea costurilor și cheltuielilor, monitorizarea riguroasă a creanțelor entităților economice și întreprinderea măsurilor necesare în vederea recuperării acestora, monitorizarea nivelului de îndatorare a entităților și de management al datoriilor înregistrate.

În scopul oferirii unei imagini clare, în partea ce ține de evaluarea indicatorilor de performanță, separat, pe fiecare entitate comercială.

IV. Informația privind datoria întreprinderilor de stat și a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, monitorizată în condițiile Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat

În conformitate cu alineatul (5), art.12 din Legea nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, Ministerul Finanțelor generalizează datele statistice cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat. Astfel, în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, a fost generalizată informația privind împrumuturile interne și externe ale agenților economici monitorizați, care sunt contractate pe un termen de un an și mai mare.

Respectiv, se menționează că potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, la situația din 31.12.2024, întreprinderile de stat și societățile comerciale monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 619,5 mil. lei, și anume: societățile comerciale – 557,5 mil. lei, iar întreprinderile de stat - 62,0 mil. lei, din care 9,7 mil. lei reprezintă stocul de arierate (suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate).

Tabelul 4.1

Informația privind soldul împrumuturilor interne, la situația din 31.12.2024, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale monitorizate

mil. lei					
Nr.	Debitorul	Sold la 31.12.2023, mil. lei	Sold la 31.12.2024, mil. lei	Abaterea	Stoc de arierate, mil. lei
1.	S.A. „Moldtelecom”	410,5	398,7	-11,8	-
2.	S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”	124,5	85,7	-38,8	-
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	38,0	60,7	+22,7	9,7
4.	S.A. „Cartuș”	2,1	1,7	-0,4	-
5.	S.A. „RED Nord”	35,0	-	-35,0	-
6.	S.A. „Drumuri Cimișlia”	6,5	3,2	-3,3	-
7.	S.A. „Barza Albă”	11,5	41,5	+30,0	-
8.	S.A. „Drumuri Cahul”	-	2,1	+2,1	-
9.	S.A. „Drumuri Căușeni”	0,4	-	-0,4	-
10.	S.A. „Drumuri Ialoveni”	1,5	0,7	-0,8	-
11.	S.A. „Drumuri Criuleni”	4,3	1,6	-2,7	-
12.	S.A. „Drumuri Rîșcani”	-	1,4	+1,4	-
13.	S.A. „SanFarm-Prim”	2,0	1,0	-1,0	-
14.	Î.S. „Russca”	0,8	0,2	-0,6	-
15.	S.R.L. „Arena Națională”	-	18,7	+18,7	-
16.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Criuleni”	0,4	0,9	+0,5	-
17.	Î.S. „Știința”	-	0,2	+0,2	-
18.	S.A. „CET-Nord”	-	1,2	+1,2	-

Nr.	Debitorul	Sold la 31.12.2023, mil. lei	Sold la 31.12.2024, mil. lei	Abaterea	Stoc de arierate, mil. lei
	Total	637,5	619,5	-18,0	9,7

Adițional, se informează că la situația din 31.12.2024, unele din întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat înregistrează un sold al datoriilor pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor, și anume:

- Î.S. „Moldtranselectro” - 37,2 mil. lei și 1,6 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica” - 36,9 mil. EURO (împrumutul de stat extern oferit de BERD și BEI);
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 36,7 mil. EURO, din care 3,0 mil. EURO reprezintă sold cu termen expirat;
- S.A. „Termoelectrica” - 34,4 mil. EURO;
- S.A. „CET-Nord” - 7,3 mil. EURO;
- S.A. „Energocom” - 222,7 mil. EURO.

Astfel, volumul total al datoriilor pe împrumuturile recreditate entităților cu capital de stat, recalculat în lei, la situația din 31.12.2024, constituie suma de 6591,0 mil. lei.

Totodată, Î.S. „Moldtranselectro” înregistrează datorii pe împrumutul extern acordat sub garanția statului în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (16,0 mil. lei).

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

V. Conexiunile întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu sistemul bugetar

Potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat, se enunță că, la situația din 31.12.2024, întreprinderile de stat și societățile comerciale incluse în Lista entităților monitorizate de Ministerul Finanțelor, aveau înregistrate *datorii privind impozitele și taxele* față de bugetul public național în mărime totală de 191,4 mil. lei inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat – 190,4 mil. lei și datorii ale societăților comerciale – 1,0 mil. lei.

Din valoarea totală a *datoriilor întreprinderilor de stat*, datoriile privind plățile de bază au constituit 144,1 mil. lei, datoriile aferente penalităților – 45,4 mil. lei, iar datoriile privind amenzile - 0,9 mil. lei (tabelul 5.1).

Sinteza datoriilor întreprinderilor de stat față de bugetul public național la situația din 31.12.2024

mil. lei

Verigile sistemului bugetar:	Inclusiv:			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenz	
Bugetul de stat	21,0	10,4	0,9	32,3
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	29,3	2,9	-	32,2
Bugetul asigurărilor sociale de stat	60,0	23,8	-	83,8
Fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	33,8	8,3		42,1
TOTAL	144,1	45,4	0,9	190,4

După cum se observă, cele mai mari datorii ale întreprinderilor de stat (83,8 mil. lei) au fost înregistrate față de bugetul asigurărilor sociale de stat, din care 60,0 mil. lei reprezintă datorii aferente plăților de bază și 23,8 mil. lei datorii aferente penalităților, urmate de Fondul asigurării obligatorii de asistență medicală cu un volum al datoriilor de 42,1 mil. lei, dintre care 33,8 mil. lei plăți de bază și 8,3 mil. lei penalități. Bugetul de stat, cu datorii în sumă de 32,3 mil. lei și Bugetele unităților administrativ-teritoriale, cu datorii de 32,2 mil. lei, formate preponderent din plăți de bază (29,3 mil. lei).

Se observă că sursele principale ale sistemului bugetar sunt plățile de bază, penalitățile au o pondere relativ importantă (aproape un sfert), iar amenzile sunt nesemnificative (0,9 mil. lei).

Cele mai mari datorii din *suma totală a datoriilor întreprinderilor de stat* se înregistrează la Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 129,7 mil. lei (sau 68,1%), Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 23,9 mil. lei (sau 12,6%), Î.S. „Brănești” – 18,6 mil. lei (sau 9,8%), de asemenea Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Pașcani” - 3,2 mil. lei (sau 1,7%), Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - 2,6 mil. lei (sau 1,4%), Î.S. Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” - 2,0 mil. lei (sau 1,1% din total datorii), Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ungheni” - 1,9 mil. lei (sau 1,0%), Î.S. pentru Silvicultură „Silva-Sud” - 1,8 mil. lei (sau 0,9%) și Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Bender” - 1,1 mil. lei (sau 0,6%).

În partea ce ține de *societățile comerciale*, se menționează că, din valoarea totală a datoriilor de 1,0 mil. lei, datoriile aferente plăților de bază au constituit 0,7 mil. lei, iar datoriile privind penalitățile au constituit 0,3 mil. lei. Societățile comerciale nu înregistrează per total datorii privind amenzile aferente impozitelor, taxelor și altor plăți la bugetul public național.

Cele mai mari datorii ale societăților comerciale sunt față de bugetul asigurărilor sociale de stat ce constituie 0,7 mil. lei, acestea sunt reprezentate de datorii aferente plăților de bază în mărime de 0,4 mil. lei și penalități în mărime de 0,3 mil. lei.

Sinteza datoriilor societăților comerciale față de bugetul public național la situația din 31.12.2024

mil. lei

Verigile sistemului bugetar:	Inclusiv:			Total pe bugete
	plăți de bază	penalități	amenzi	
Bugetul de stat	0,3	-	-	0,3
Bugetele unităților administrativ-teritoriale	-	-	-	-
Bugetul asigurărilor sociale de stat	0,4	0,3	-	0,7
Fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	-	-	-	-
TOTAL	0,7	0,3	-	1,0

Din *suma totală a datoriilor societăților comerciale*, cele mai considerabile datorii au fost înregistrate de S.A. „Hotel Chișinău” (0,4 mil. lei sau 40,0%), S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța” (0,3 mil. lei sau 30,0% din total datorii), S.A. „Drumuri Cimișlia” (0,2 mil. lei sau 20,0% din total datorii) și S.A. „Drumuri Căușeni” (0,1 mil. lei sau 10,0% din total datorii).

De asemenea, conform datelor Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2024, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat au efectuat *achitări la bugetul public național* în cuantum total de 3731,2 mil. lei, acestea cuprinzând achitățile efectuate de întreprinderile de stat - 1716,5 mil. lei și achitățile efectuate de către societățile comerciale - 2014,7 mil. lei.

Cele mai mari *achitări ale întreprinderilor de stat* au fost efectuate în bugetul de stat, unde au fost transferate impozite și taxe în mărime de 710,0 mil. lei, în bugetul asigurărilor sociale de stat - 634,3 mil. lei, în fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală - 213,1 mil. lei, iar în bugetul unităților administrativ-teritoriale - 152,1 mil. lei.

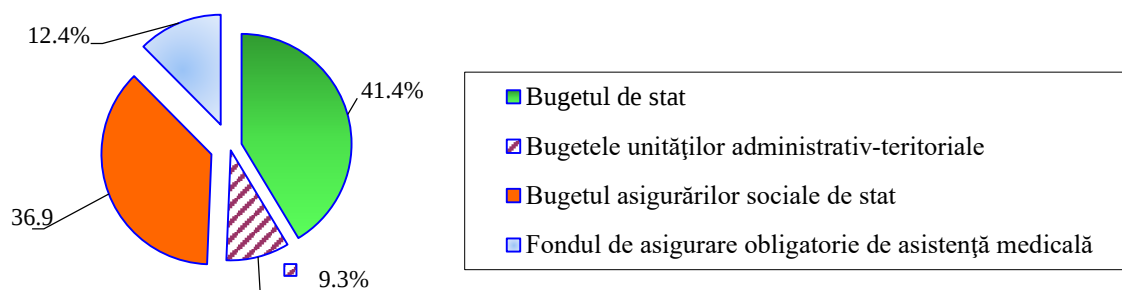


Figura 5.1. Structura achitărilor impozitelor și taxelor în bugetul public național de către întreprinderile de stat, pentru anul 2024

Cu privire la *achitățile societăților comerciale în bugetul public național*, se enunță că acestea au transferat către bugetul de stat - 1204,1 mil. lei; către bugetul asigurărilor sociale de stat - 479,9 mil. lei; către fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală - 178,6 mil. lei și către bugetele unităților administrativ-teritoriale - 152,1 mil. lei.

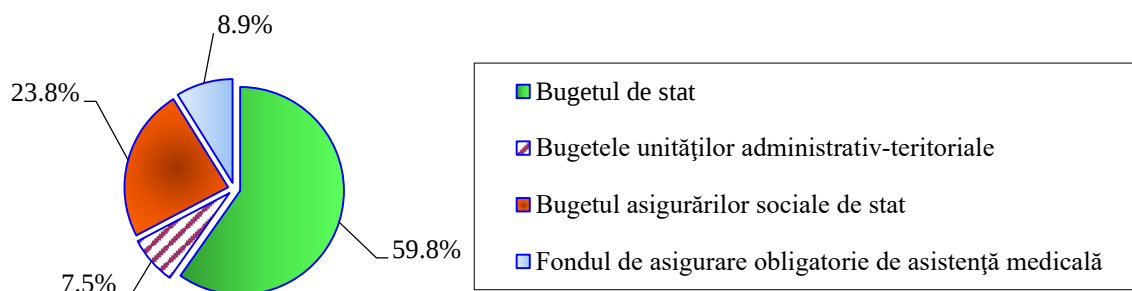


Figura 5.2. Structura impozitelor și taxelor în bugetul public național de către societățile comerciale, pentru anul 2024

De asemenea, conform legislației în vigoare, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat beneficiază de *înlesniri și facilități fiscale la plata principalelor tipuri de impozite*.

În anul 2024, *întreprinderile de stat au beneficiat de înlesniri și facilități fiscale la plata unor impozite și taxe* în mărime de 27,34 mil. lei, inclusiv:

- 25,2 mil. lei la plata impozitului pe bunurile imobiliare, în conformitate cu prevederile art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal;
- 2.08 mil. lei la plata taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova;
- la plata taxei pentru apă suma este nesemnificativă în mărime de 0,06 mil. lei, acordate în conformitate cu prevederile art.306 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr.68/2005 pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal și acordate în conformitate cu prevederile art.343 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr.317/2006 pentru punerea în aplicare a titlului IX al Codului Fiscal, la plata taxei pentru folosirea spațiilor subterane în scopul desfășurării activității de întreprinzător, altele decât cele destinate extracției mineralelor utile de asemenea nu au fost acordate înlesniri conform prevederilor art.325-329 al Codului Fiscal și prevederilor Legii nr.60/2020 privind instituirea unor măsuri de susținere a activității de întreprinzător și modificarea unor acte normative.

Suma înlesnirilor și facilităților fiscale acordate societăților comerciale la principalele tipuri de impozite pe parcursul anului 2024 constituie în total 4,073 mil. lei, inclusiv:

- suma înlesnirilor și facilităților fiscale la plata impozitului pe bunurile imobiliare în conformitate cu prevederile art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal este nesemnificativă și constituie circa 295,0 lei;
- 0,002 mil. lei la plata taxei pentru apă, acordate în conformitate cu prevederile art.306 al Codului Fiscal și prevederile Legii nr.68/2005 pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal și acordate în conformitate cu prevederile art.343 al

Codului Fiscal și prevederile Legii nr.317/2006 pentru punerea în aplicare a titlului IX al Codului Fiscal;

- 4,071 mil. lei la plata taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova.

Pe lângă acestea, în temeiul prevederilor art.96, 103 și 104 al Codului Fiscal, în anul 2024 *entitățile cu capital de stat au efectuat livrări de mărfuri și servicii scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA și livrări de mărfuri și servicii la cota „0” a TVA.*

Astfel, *livrările de mărfuri, servicii la cota redusă a TVA efectuate de întreprinderile de stat* au înregistrat în anul 2024 valoarea de 533,0 mil. lei. Cele mai considerabile livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA au fost înregistrate de, Î.S. pentru Silvicultură „Hîncești-Silva” - 41,4 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Orhei” - 36,1 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Chișinău” - 34,9 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Edineț” - 33,2 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Silva - Sud” - 33,0 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Tighina” - 29,0 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Călărași” - 28,6 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Soroca” - 27,9 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Șoldănești” - 24,3 mil. lei, Î.S. Silvo - Cinegetica „Cimișlia” - 23,0 mil. lei, Î.S. Silvo - Cinegetica „Strășeni” - 22,0 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Glodeni” - 21,2 mil. lei, Î.S. pentru Silvicultură „Nisporeni-Silva” - 20,9 mil. lei.

Valoarea *livrărilor de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA, efectuate de societățile comerciale* a înregistrat 8 018,6 mil. lei, dintre care cele mai considerabile au fost înregistrate de S.A. „Energocom” - 7 527,2 mil. lei, S.A. „Franzeleuța” - 423,0 mil. lei, S.A. „SanFarm-Prim” - 59,9 mil. lei, „Termoelectrica” - 1,9 mil. lei S.A. „Moldtelecom” - 1,8 mil. lei și S.A. Combinatul de vinuri „Cricova” - 1,3 mil. lei.

Totodată, *valoarea livrărilor de mărfuri și servicii scutite de TVA ale întreprinderilor de stat* constituie 1 941,8 mil. lei, cele mai semnificative înregistrându-se la Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - 1 204,2 mil. lei, Î.S. „Poșta Moldovei” - 557,2 mil. lei, Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” - 43,3 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - 30,6 mil. lei, Î.S. Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința” - 19,9 mil. lei, Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” - 16,6 mil. lei, Î.S. „Centrul de Medicină al Aviației Civile” - 13,9 mil. lei, Î.S. Sanatoriul-Preventoriu de bază „Constructorul” - 12,3 mil. lei, Î.S. „Combinatul Poligrafic” - 11,7 mil. lei, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 11,4 mil. lei, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești” - 6,0 mil. lei, Î.S. „Editura Universul” - 5,3 mil. lei, Î.S. Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului „IPOT” - 3,3 mil. lei, Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală” - 2,8 mil. lei și Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 1,6 mil. lei.

Referitor la *societățile comerciale*, se enunță că, acestea au înregistrat, în anul 2024, *livrări de mărfuri și servicii scutite de TVA* în sumă de 5 369,5 mil. lei, dintre

care cele mai considerabile livrări scutite de TVA au fost înregistrate de S.A. „EnergoCom” – 5 365,6 mil. lei, S.A. Uzina de tractoare „Tracom” - 1,5 mil. lei și S.A. „Moldtelecom” - 1,1 mil. lei.

În partea ce ține de *livrările la cota „0” a TVA a întreprinderilor de stat*, se enunță că valoarea acestora, în anul 2024 constituie 2 161,8 mil. lei, cuantumul cele mai mari fiind înregistrate la Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 813,5 mil. lei, Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 481,2 mil. lei, Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - 264,7 mil. lei, Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” - 245,7 mil. lei, Î.S. „Moldelectrica” - 210,5 mil. lei, Î.S. „Centrul de pregătire a specialiștilor pentru Armata Națională” - 52,0 mil. lei, Î.S. „Nodul Hidroenergetic Costești” - 24,4 mil. lei, Î.S. Firma Editorial-Poligrafică „Tipografia Centrală” - 13,3 mil. lei, Î.S. Institutul de Proiectări pentru Organizarea Teritoriului „IPOT” - 11,9 mil. lei, Î.S. Combinatul de vinuri de calitate „Mileștii Mici” – 9,6 mil. lei, Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - 9,1 mil. lei, Î.S. Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” - 7,2 mil. lei și Î.S. Editura „Universul” - 7,1 mil. lei.

În aceeași perioadă analizată, *societățile comerciale au beneficiat de livrări de mărfuri și servicii la cota „0” a TVA* în sumă totală de 6430,3 mil. lei, dintre care cele mai semnificative sunt înregistrate de S.A. „Termoelectrica” - 2920,9 mil. lei, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” - 1504,5 mil. lei, S.A. „EnergoCom” – 1042,1 mil. lei, S.A. „CET-Nord” - 434,9 mil. lei, S.A. „Metalferos” - 265,9 mil. lei, S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - 155,3 mil. lei, S.A. „Franzeluța” - 90,3 mil. lei, și S.A. „Barza Albă” - 14,5 mil. lei.

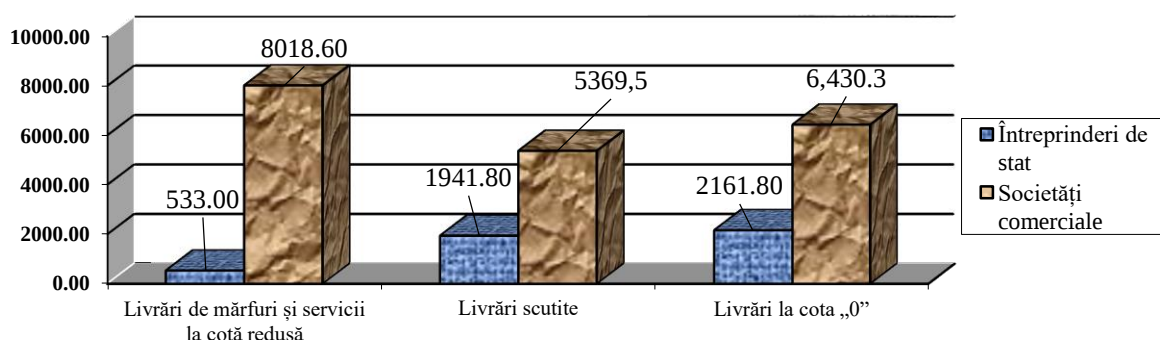


Figura 5.3. Livrări a mărfurilor și serviciilor de către întreprinderile de stat și societățile comerciale în anul 2024, scutite de TVA, la cota redusă a TVA și la cota „0” a TVA, mil. lei

Potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2024, nr.418/2023, pentru rezultatele obținute în anul 2023 de către întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital de stat, au fost prevăzute venituri ce urmau a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 31,0 mil. lei și respectiv 140,900 mil. lei (total - 171,900 mil. lei).

Concomitent, potrivit Legii nr.279/2024 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023, pentru rezultatele obținute în anul 2023, urma să fie încasate venituri la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende, în sumă de 154,5 mil. lei și respectiv 279,0 mil. lei (total - 401,5 mil. lei).

În acest context atenționăm că, conform datelor Trezoreriei de Stat, întreprinderile de stat au transferat, la situația din 31.12.2024, la bugetul de stat defalcări în mărime de 154,67 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de 100,2% și dividende în mărime de 246,824 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de 136,4%, corespunzător cu un total de 401,591 mil. lei (100,2%) față de sumele aprobate prin Legea nr.279/2024 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023.

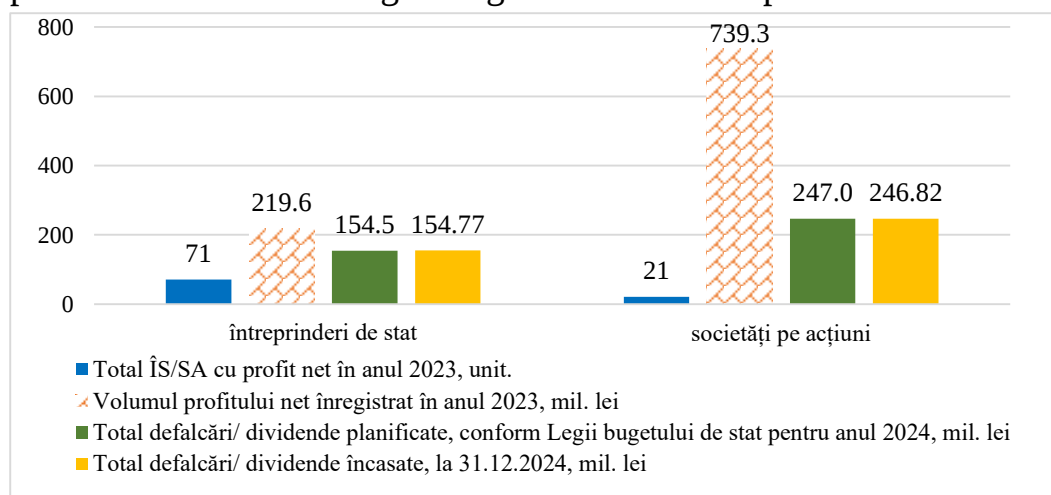


Figura 5.4. Analiza mărimii defalcărilor/ dividendelor achitate de întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni în bugetul de stat

Conform datelor Trezoreriei de Stat, **cele mai mari defalcări/ dividende** din profitul net obținut în anul 2023 au fost transferate în anul 2024 de către:

➤ **defalcări:**

1. Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 105,6 mil. lei;
2. Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești” - 19,7 mil. lei;
3. Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - 11,9 mil. lei;
4. Î.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice și Cadastru „INGEOCAD” - 1,7 mil. lei;
5. Î.S. Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici - 1,6 mil. lei;
6. Î.S. „Administrația de Stat a Drumurilor” - 1,3 mil. lei;
7. Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului” - 1,2 mil. lei;

dividende:

1. S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - 138,3 mil. lei;
2. S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” - 46,2 mil. lei;
3. S.A. „Moldtelecom” - 44,6 mil. lei;
4. S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - 8,0 mil. lei;

5. S.A. „Franzeluța” - 3,8 mil. lei;
6. S.A. „Drumuri-Soroca” - 3,8 mil. lei.

Suplimentar, potrivit Legii bugetului de stat pentru anul 2025, nr.310/2024, pentru rezultatele obținute în anul 2024 de către întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital de stat, au fost prevăzute venituri ce urmează a fi încasate la bugetul de stat sub formă de defalcări și dividende în sumă de 110,0 mil. lei și respectiv 389,38 mil. lei (total – 499,38 mil. lei).

În acest context atenționăm că conform datelor Trezoreriei de Stat, pentru rezultatele obținute în anul 2024, întreprinderile de stat au transferat, la situația din **20.09.2025**, la bugetul de stat defalcări în mărime de 140,33 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de 127,6% și dividende în mărime de 551,08 mil. lei, rata îndeplinirii fiind de 141,5% mult față de suma precizată, corespunzător cu un total de 691,41 mil. lei (38,45%) față de sumele aprobate prin Legea nr.188/2025 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2025 nr.310/2024.

Totodată, urmează să remarcăm că potrivit modificărilor efectuate prin Legea 70/2023 pentru modificarea unor acte normative la Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni și la Legea 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, termenul-limită de achitare în bugetul de stat a dividendelor/ defalcărilor este 30 august inclusiv.

Cele mai mari defalcări/ dividende din profitul net obținut în anul 2024 au fost transferate în anul 2025 de către:

➤ **defalcări:**

1. Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” - 101,1 mil. lei;
2. Î.S. „Portul Fluvial Ungheni” - 11,3 mil. lei;
3. Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MOLDATSA” - 7,4 mil. lei;
4. Î.S. „Nodul Hidroenergetic „Costești” - 6,1 mil. lei;
5. Î.S. Combinatul de Vinuri de calitate „Mileștii Mici - 2,6 mil. lei;
6. Î.S. „Administrația de Stat a Drumuri” - 1,3 mil. lei;
7. Î.S. „Direcția pentru exploatarea imobilului” - 1,2 mil. lei;
8. Î.S. Editura „Universul” - 0,9 mil. lei.

➤ **dividende:**

1. S.A. „Energocom” - 198,3 mil. lei;
2. S.A. „Loteria Națională a Moldovei” - 194,7 mil. lei;
3. S.A. „Moldtelecom” - 79,9 mil. lei;
4. S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” – 63,2 mil. lei;
4. S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova” - 8,1 mil. lei;
5. S.A. „Franzeluța” - 5,0 mil. lei;
6. S.A. Centrul Internațional de Expoziții „MOLDEXPO” - 0,6 mil. lei;
7. S.A. „Drumuri Orhei” - 0,3 mil. lei;

8. S.A. „Drumuri Căușeni” – 0,3 mil. lei;
9. B.C. „Moldinconbank” S.A. – 0,25 mil. lei;
10. S.A. „Drumuri-Rîșcani” - 0,2 mil. lei.

Suplimentar, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.390/2025 cu privire la scutirea Întreprinderii de Stat „Poșta Moldovei” de la plata defalcărilor în bugetul de stat aferente profitului net obținut în anul 2024, *a fost acceptă scutirea de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024, în mărime de 2 957 057,0 lei.*

De asemenea, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.391/2025 cu privire la scutirea Societății pe Acțiuni „Cartuș” de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024, *a fost acceptă scutirea de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024, în mărime de 340 629,0 lei.*

Totodată, potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr.392/2025 cu privire la scutirea Societății pe Acțiuni „Barza Albă” de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024, *a fost acceptă scutirea de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024 în mărime de 2 753 786,25 lei.*

În urma aplicării prevederilor menționate, s-a aprobat scutirea de la plata dividendelor aferente profitului net obținut în anul 2024 pentru Î.S. „Poșta Moldovei” și 2 societăți pe acțiuni: S.A. „Cartuș” și S.A. „Barza Albă”, în valoare totală de 6 051 472,25 lei. Această măsură sprijină consolidarea financiară a entităților menționate și contribuie la realizarea obiectivelor economice stabilite pentru anul curent.

VI. Rezultatele monitoringului financiar al activității întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

Conform informației incluse în Registrul Patrimoniului Public ținut de Agenția Proprietății Publice, din Lista totală a întreprinderilor de stat, 49 întreprinderi de stat se află în procedură de insolabilitate/lichidare. Din numărul total al întreprinderilor de stat care se află în procedură de insolabilitate/lichidare, doar *16 întreprinderi de stat au prezentat Biroului Național de Statistică situațiile financiare*, în modul stabilit.

Corespunzător, din Lista totală a societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, 13 societăți comerciale cu cota statului mai mare de 50% se află în procedură de insolabilitate/ lichidare. Din numărul total al societăților comerciale în procedură de insolabilitate/ lichidare, doar *6 societăți au prezentat situațiile financiare Biroului Național de Statistică*, în modul stabilit.

Prin urmare, în tabelul 6.1, a fost prezentată o sistematizare a principalilor indicatori economici înregistrați de către entitățile economice aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, care au prezentat situațiile financiare în modul stabilit.

**Indicatorii economici generalizați aferenți activității
întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, aflate în procedură de
insolvabilitate/ lichidare**

mil. lei

Total	Întreprinderi de stat 16)			Societăți comerciale (6)			TOTAL
	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	la 31.12.2024
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	8=3+6
Active	686,1	707,2	+21,1	272,5	264,9	-7,6	972,1
Capital propriu	262,8	265,9	+3,1	141,0	140,9	-0,1	406,8
Capital social și neînregistrat	253,4	253,4	-	243,8	243,8	-	497,2
Creanțe și alte active (imobilizate și circulante)	356,7	370,9	+14,2	35,8	38,2	+2,4	409,1
Datorii (pe termen lung, curente)	423,2	441,3	+18,1	131,4	124,0	-7,4	565,3
Venituri din vânzări	71,7	78,1	+6,4	28,7	31,1	+2,4	109,2
Costul vânzărilor	62,8	56,7	-6,1	11,0	10,5	-0,5	67,2
Cheltuieli din activitatea operațională, alte decât costul vânzărilor	27,7	32,3	+4,6	35,4	35,3	-0,1	67,7
Profit net (pierderi nete), din care:	-14,5	-9,4	-5,1	-7,3	-0,9	-6,4	-10,3
<i>Cu profit</i>	2	4	+2	2	2	-	6
<i>Cu pierderi</i>	14	12	-2	4	4	-	16

Astfel, se menționează că, potrivit situațiilor financiare ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolvabilitate/ lichidare:

1. *cele mai mari active*, la situația din 31.12.2024, sunt înregistrate de Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” 296,5 mil. lei, S.A. „Aroma” - 92,1 mil. lei, S.A. „RAUT” - 86,3 mil. lei, Î.S. „Moldaeroservice” - 76,1 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan-Vodă” -71,9 mil. lei, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Stăuceni” - 48,1 mil. lei, Î.S. „Gările și Stațiile Auto” - 46,3 mil. lei, S.A. „Vinuri Ialoveni” - 46,0 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Cahul” - 35,2 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” - 30,0 mil. lei, S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapar” - 17,5 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Bălți” - 16,6 mil. lei, S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” - 15,2 mil. lei, Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaer” - 15,1 mil. lei, Î.S. „Protecția Solurilor și Îmbunătățirii Funciare” - 13,2 mil. lei și Î.S. „Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale” - 12,4 mil. lei;

2. din 16 întreprinderi analizate 6 întreprinderi (sau 37,5%) au înregistrat atât la 01.01.2024 cât și la 31.12.2024 *capital propriu (active nete) negativ*, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codru”, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală Stăuceni”, Î.S. „Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale”, Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”, Î.S. „Combinatul de Produse Alimentare din Bălți” și Î.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor „Moldsuinhibrid”, de asemenea cel mai mare capital propriu negativ fiind înregistrat de Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” - 25,7 mil. lei;

Totodată, din 6 societăți comerciale, o societate (sau 16,7%) a înregistrat atât la 01.01.2024 cât și la 31.12.2024 *capital propriu (patrimoniul net) negativ* fiind înregistrat de S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” de 13,4 mil. lei;

3. *cele mai mari creanțe pe termen lung și alte active imobilizate* sunt înregistrate de Î.S. Gările și Stațiile Auto” în mărime de 32,8 mil. lei, iar la societăți comerciale acestea sunt nesemnificative;

4. *cele mai mari creanțe curente și alte active circulante*, la situația din 31.12.2024, sunt înregistrate de Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” - 277,9 mil. lei, Î.S. Gările și Stațiile Auto” - 46,3 mil. lei, Î.S. Serviciul Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale” - 12,0 mil. lei, S.A. „Aroma” - 8,4 mil. lei, S.A. „Livsercom” - 7,9 mil. lei, S.A. Combinatul de produse cerealiere „Chișinău” - 7,3 mil. lei, S.A. „Vinuri Ialoveni” - 6,7 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” - 6,1 mil. lei, Î.S. Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” - 4,9 mil. lei, S.A. „Raut” - 5,4 mil. lei,

5. *majoritatea datoriilor* la situația din 31.12.2024, sunt formate din datorii curente - 516,4 mil. lei, din care: datorii curente întreprinderilor de stat - 394,8 mil. lei, iar societăților comerciale - 121,6 mil. lei. Cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de: Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” - 184,2 mil. lei, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Stăuceni” - 35,5 mil. lei, Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” - 34,5 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Chișinău” - 18,4 mil. lei, Î.S. „Combinatul de Produse Alimentare din Bălți” - 17,7 mil. lei, Î.S. „Moldaeroservice” - 14,2 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codru” - 13,4 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” - 13,1 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Bălți” - 11,2 mil. lei.

La societățile comerciale, cele mai mari datorii curente sunt înregistrate de S.A. „Vinuri Ialoveni” - 39,3 mil. lei, S.A. „Combinatul de produse cerealiere din Chișinău” - 28,6 mil. lei, S.A. „Aroma” - 27,1 mil. lei, S.A. „RAUT” - 13,5 mil. lei, S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaapararat” - 7,0 mil. lei și S.A. „Livservcom” - 7,3 mil. lei;

6. în anul 2024, din 16 întreprinderi de stat și 6 societăți comerciale, 6 întreprinderi de stat și corespunzător o societate comercială *nu înregistrează venituri din vânzări*;

7. *cele mai mari venituri din vânzări* în anul 2024 sunt înregistrate de Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” - 54,5 mil. lei, S.A. „Aroma” - 19,9 mil. lei, Î.S. „Stațiunea didactică experimentală „Chetrosu” - 17,3 mil. lei, S.A. „Vinuri Ialoveni” - 6,9 mil. lei, Î.S. „Moldaeroservice” - 2,0 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni” - 1,4 mil. lei și Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Codrul” - 1,1 mil. lei.

8. din 16 întreprinderi analizate 12 întreprinderi de stat (sau 75,0%) au înregistrat pierderi din activitatea operațională. La fel se atestă că, din 6 societăți comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare analizate 4 societăți (sau 66,7%) în anul 2024 înregistrează pierderi din activitatea operațională;

9. în anul 2024, din 16 întreprinderi de stat, 12 întreprinderi de stat au generat pierderi nete și 4 întreprinderi de stat au obținut profit net. Totodată, se atestă că 2 întreprinderi de stat care în anul 2023 au generat pierderi nete, în anul 2024 au înregistrat profit net.

În același timp, 4 societăți comerciale au generat în anul 2024 pierderi nete, iar 2 societăți comerciale au obținut profit net.

10. *cele mai mari pierderi nete* sunt înregistrate de Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” - 2,5 mil. lei, Î.S. „Moldaeroservice” - 2,0 mil. lei, Î.S. „Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău” - 1,3 mil. lei, Î.S. Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Cahul - 1,2 mil. lei, S.A. „RAUT” - 1,8 mil. lei, S.A. Institutul de Cercetări Științifice „Rif-Acvaaparat”- 3,5 mil. lei și Î.S. „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Ștefan Vodă”- 1,0 mil. lei.

De altfel, *cele mai mari profituri nete* sunt înregistrate de S.A. „Aroma” - 4,5

Concomitent, se menționează că, potrivit datelor privind *fluxul și soldul împrumuturilor interne*, generalizată în temeiul Regulamentului privind raportarea datoriei sectorului public, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1136/2007 cu privire la unele măsuri de executare a Legii nr.419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, întreprinderile de stat și societățile comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat în total, la situația din 31.12.2024, un sold al împrumuturilor în volum de 13,0 mil. lei, care în total reprezintă stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

Tabelul 6.2

Informația privind soldul împrumuturilor interne, la situația din 31.12.2024, ale întreprinderilor de stat și societăților comerciale aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare

Nr.	Debitorul	Sold la 31.12.2023, mil. lei	Sold la 31.12.2024, mil. lei	Abaterea, +/-	Stoc de arierate, mil. lei
1.	S.A. „Vinuri-Ialoveni”	10,0	10,0	-	10,0
2.	Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier”	7,3	8,0	-0,7	8,0
3.	Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Codru”	1,8	1,8	-	1,8
	Total	19,1	19,8	-0,7	19,8

În contextul celor expuse, se evidențiază că neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscuri fiscale (financiare) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

Suplimentar, se menționează că conform datelor Serviciului Fiscal de Stat, în anul 2024, entitățile cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolvabilitate/lichidare au efectuat *achitări la bugetul public național* în cuantum total de 35,6 mil. lei, din care: achitățile efectuate de întreprinderile de stat - 7,7 mil. lei și achitățile efectuate de către societățile comerciale - 27,9 mil. lei.

Tabelul 6.3

Sinteza achităților și datoriilor entităților cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolvabilitate/lichidare, față de bugetul public național

mil.lei

Tipul entității	ACHITĂRI, la 31.12.2024					DATORII, la 31.12.2024				
	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total	bugetul de stat	bugetul unităților administrativ-teritoriale	bugetul asigurărilor sociale de stat	fondul de asigurare obligatorie de asistență medicală	Total
Întreprinderi de stat	0,6	1,3	4,3	1,5	7,7	84,0	17,0	11,5	4,7	117,2
Societăți comerciale	17,9	2,3	5,7	2,0	27,9	-	0,1	2,5	-	2,6
TOTAL	18,5	3,6	10,0	3,5	35,6	84,0	17,1	14,0	4,7	119,8

În același timp, se atestă că, la situația din 31.12.2024, întreprinderile de stat și societățile comerciale prenotate aveau înregistrate *datorii privind impozitele și taxele* față de bugetul public național în mărime totală de 119,8 mil. lei, inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat - 117,2 mil. lei și datorii ale societăților comerciale - 2,6 mil. lei (tabelul 6.3). Cele mai mari datorii s-au înregistrat la: Î.S. interraională de stat „Acva-Nord” - 86,8 mil. lei, Î.S. „Combinatul de produse alimentare din Bălți” - 8,8 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Codru” - 7,0 mil. lei, S.A. „Stadionul Republican” - 2,4 mil. lei, Î.S. „Moldaerosevice” - 3,5 mil. lei, Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală „Bălți” - 1,8 mil. lei și Î.S. „Mina de piatră Mileștii Mici” - 1,7 mil. lei.

VII. Informația privind auditul extern și inspectarea financiară

Cu referire la inspectarea financiară a activității economico-financiare a entităților economice cu proprietate de stat, se menționează că pe parcursul anului 2024, Inspectoratul Control Financiar de Stat a efectuat:

- 30 *inspectări tematice la întreprinderile de stat;*
- 3 *inspectări tematice/complexe la societățile comerciale cu cota statului.*

Suplimentar, în conformitate cu programul de activitate al anului 2024, Inspectoratul Control Financiar de Stat a efectuat inspectări financiare la o societate pe acțiuni în proces de insolvabilitate S.A. „RAUT”- tematică și la 2 întreprinderi de stat în proces de insolvabilitate Î.S. „Moldaerosevice”, Î.S. interraională de stat „Acva-Nord”, *inspectie financiară tematică.*

În cadrul inspectărilor financiare au fost depistate iregularități și încălcări ale legislației în vigoare din domeniul financiar-contabil, precum și în domeniul retribuirii muncii. Dintre cele mai frecvente încălcări se remarcă:

- atribuirea unor cheltuieli și costuri la cheltuieli ordinare și necesare a întreprinderii, care nu țin de activitatea de antreprenariat, ce duc la micșorarea

profitului și diminuarea defalcărilor în bugetul de stat (cheltuieli legate de amortizarea și de întreținerea mijloacelor de transport, cheltuieli legate de salarizare, admiterea cheltuielilor neregulamentare legate de sponsorizări și donații);

- nerespectarea cadrului normativ (obținerea veniturilor ilicite, au fost admise cheltuieli neîntemeiat);

- completarea neregulamentară a foilor de parcurs la mijloacele de transport;

- admiterea lipsurilor bunurilor materiale, precum și neînregistrarea în evidența contabilă a patrimoniului public;

- admiterea creanțelor cu termenul de prescripție expirat și nerecuperarea acestora în termenul stabilit de Codul Civil;

- neefectuarea la finele anului a inventarierii datoriilor și creanțelor, neasigurând astfel confirmarea veridicității datelor contabile și situațiilor financiare;

- ratarea veniturilor în urma neîncheierii contractelor pentru darea în arendă/locățune a patrimoniului public sau încheierii contractelor la prețuri diminuate comparativ cu cuantumul minim stabilit;

- lipsa activităților de monitorizare și coordonare a administrării patrimoniului în entități denotă deficiențe asupra gestionării eficiente și asigurării integrității;

- deficiențe privind gestionarea patrimoniului public transmis în folosință;

- încheierea acordurilor adiționale privind prelungirea termenelor de locățune a unor suprafețe ale activelor neutilizate, fără acordul prealabil al fondatorului;

- casarea bunurilor uzate raportate la mijloace fixe, în lipsa autorizației de casare din partea fondatorului;

- încălcări procedurale ce derivă din nivelul scăzut al controlului intern managerial;

- lipsa regulamentelor interne privind modalitatea de organizare și desfășurare a achizițiilor de bunuri, materiale și servicii etc.

Despre acțiunile întreprinse întru înlăturarea încălcărilor depistate, entitățile urmează să informeze în scris Inspectoratul Control Financiar de Stat, în termenii prescriși în actele de control, cu prezentarea documentelor confirmative. De asemenea, rezultatele inspectărilor financiare sunt remise fondatorului/acționarului majoritar corespunzător al entității economice cu capital de stat, pentru întreprinderea măsurilor convenite conform competenței.

De asemenea, se comunică că art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală (în continuare Legii nr.246/2017) prevede că *situațiile financiare anuale ale întreprinderilor de stat sunt supuse auditului extern obligatoriu, iar situațiile financiare anuale ale întreprinderilor municipale sunt supuse auditului extern obligatoriu în cazul în care acestea fac parte din categoria entităților mijlocii, a entităților mari sau a entităților de interes public, în corespundere cu legislația contabilă, precum și art. 88 alin. (1) al Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni (în continuare Legii nr.1134/1997) care*

prevede că *auditul obligatoriu al situațiilor financiare anuale se efectuează la entitatea de interes public și la societatea în care cota statului depășește 50% din capitalul social.*

În această ordine de idei, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru *anul 2024*, în temeiul art.11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art.88 alin.(1) din Legea nr.1134/1997, urmau a fi supuse 91 întreprinderi de stat și 29 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, care au fost supuse monitoringului economico-financiar efectuat de către Ministerul Finanțelor.

În același timp, conform art.3 alin.(1) al Legii contabilității și raportării financiare nr.287/2017 (în continuare Legii nr.287/2017), întreprinderea de stat sau societatea pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social care este entitate mare, face parte din categoria *entităților de interes public*.

La rândul său, potrivit prevederilor art.4 alin.(4) al Legii nr.287/2017, entitatea mare este entitatea care, la data raportării, depășește limitele a două dintre următoarele criterii:

- a) totalul activelor – 318000000 de lei;
- b) veniturile din vânzări – 636000000 de lei;
- c) numărul mediu al salariaților în perioada de gestiune – 250.

În acest sens, conform indicatorilor înregistrați la 31.12.2024, s-a estimat că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2024 urmau a fi supuse inclusiv *14 entități de interes public* (din care: 5 întreprinderi de stat și 9 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social).

Astfel, menționăm că la situația din 25 august 2025, Ministerului Finanțelor au fost prezentate copiile rapoartelor de audit aferente situațiilor financiare pentru anul 2024 pentru 41 de entități, din care: 15 întreprinderi de stat și 26 societăți pe acțiuni.

Urmează să atenționăm, că din 26 societăți pe acțiuni - 9 societăți pe acțiuni corespund criteriilor de entitate de interes public (S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, S.A. „Moldtelecom”, S.A. „CET-Nord”, S.A. Combinatul de Panificație din Chișinău „Franzeluța”, S.A. „Termoelectrica”, S.A. „Furnizarea Energiei Electrice- Nord”, S.A. „RED-Nord” și S.A. Combinatul de Vinuri „Cricova”, S.A. „Energocom”);

- iar din 15 întreprinderi de stat - numai 2 întreprinderi de stat corespund criteriilor de entitate de interes public (Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și Î.S. „Poșta Moldovei”).

În conformitate cu concluziile emise în rapoartele de audit recepționate de Ministerul Finanțelor se comunică că, pentru situațiile financiare la 4 întreprinderi de stat și 13 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, a fost emisă opinia auditorului „fără rezerve”, iar pentru situațiile financiare la 10 întreprinderi de stat și 13 societăți pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social s-a emis opinia auditorului „cu rezerve”.

De asemenea, în contextul executării prevederilor art.7 alin.(2) lit.n) al Legii nr.246/2017 și art.68 alin.(6) al Legii nr.1134/1997, Ministerul Finanțelor prin scrisorile 17-04/175 din 10.07.2025 și 17-04/176 din 10.07.2025 a expediat Agenției Proprietății Publice și Agenției „Moldsilva” solicitarea privind prezentarea copiilor rapoartelor de audit pentru anul 2024, care până în prezent nu sunt prezentate ministerului.

Totodată, se estimează că auditului obligatoriu al situațiilor financiare pentru anul 2025, în temeiul art. 11 alin. (1) al Legii nr.246/2017 și art. 88 alin. (1) din Legea nr. 1134/1997, urmează a fi supuse 87 întreprinderi de stat și 28 societăți pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat care sunt supuse monitoringului economico-financiar pentru anul 2024 efectuat de către Ministerul Finanțelor.

VIII. Concluzii și recomandări

Astfel, în rezultatul efectuării monitoringului financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat în anul 2024, în baza situațiilor financiare anuale, datele privind datoria sectorului public, datele Serviciului Fiscal de Stat și Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și datelor Registrului patrimoniului public s-a constatat următoarele:

Valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat s-a majorat în anul 2024 cu 475,2 mil. lei, iar a societăților comerciale s-a majorat cu 1950,7 mil. lei (cu excepția entităților aflate în procedură de insolabilitate/lichidare pentru care valoarea totală a activelor întreprinderilor de stat s-a majorat în anul 2024 cu 21,1 mil. lei, iar a societăților comerciale s-a diminuat cu 7,6 mil. lei).

Tabelul 8.1

**Indicatorii economici generalizați aferenți activității
întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat***

mil. lei

Total	Întreprinderi de stat			Societăți comerciale			TOTAL
	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	la 31.12.2024
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	8=3+6
Active	34755,7	35230,9	+475,2	29011,0	30961,7	+1950,7	66192,6
Capital propriu	22338,7	22716,8	+378,1	18491,6	18093,2	-398,4	40810,0
Capital social și neînregistrat	5431,3	5772,5	+341,2	10784,8	9547,8	-1237,0	15320,3
Total creanțe și alte active (imobilizate/circulante)	2129,0	1786,5	-342,5	6539,8	11504,6	+4964,8	13291,1
Datorii (pe termen lung și curente)	12303,9	12372,3	+68,4	10390,7	12752,8	+2362,1	25125,1
Venituri din vânzări (2023/ 2024)	6007,4	5930,3	-77,1	39949,8	37998,7	-1951,1	43929,0
Costul vânzărilor (2023/ 2024)	4606,3	4757,7	+151,4	38919,3	36104,4	-2814,9	40862,1
Cheltuieli, alte decât costul vânzărilor (2023/2024)	1741,5	1370,5	-371,0	1279,7	1506,6	+226,9	2877,1
Rezultat total: profit net (pierderi nete) al perioadei de gestiune (2023/ 2024), din care:	560,8	-5,3	-566,1	479,6	1097,7	+618,1	1092,4
Cu profit	742,1	511,7	-197,4	739,3	1464,0	+724,7	1975,7
Cu pierderi	181,3	517,0	+335,7	259,6	366,3	+106,7	-883,3
Achitățile impozitelor și taxelor în BPN (2023/ 2024)	1487,1	1716,5	+229,4	1984,1	2014,7	+30,6	3731,2

Total	Întreprinderi de stat			Societăți comerciale			TOTAL
	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	01.01.2024	31.12.2024	abaterea	la 31.12.2024
1	2	3	4=3-2	5	6	7=6-5	8=3+6
Datorii față de BPN	69,8	190,4	+120,6	1,8	1,0	-0,8	191,4
Dividende/defalcări încasate în bugetul de stat din profitul net obținut în 2023 (la situația din 31.12.2024)	140,331 (127,6% executat față de plan)			551,078 (141,5% executat față de plan)			691,409

**tabelul nu include datele întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat aflate în procedură de insolabilitate/ lichidare*

Totodată, față de începutul anului 2024, *valoarea capitalului propriu* al întreprinderilor de stat s-a majorat cu 378,1 mil. lei, iar a societăților comerciale s-a diminuat cu 398,4 mil. lei. Din numărul total al entităților monitorizate, 9 întreprinderi de stat înregistrează, la situația din 31.12.2024 valoare negativă a capitalului propriu (patrimoniului net), în partea ce ține de societățile comerciale nici una nu înregistrează valori negative ale capitalului propriu.

Potrivit datelor situației de profit și pierdere, întreprinderile de stat au înregistrat venituri din vânzări în mărime de 5 930,3 mil. lei, cu 77,1 mil. lei mai puțin decât în anul precedent celui analizat, iar societățile comerciale au înregistrat venituri din vânzări în mărime de 37 998,7 mil. lei, sau cu 1 951,1 mil. lei mai puțin față de anul 2023.

Cu toate acestea, se constată că în anul de gestiune, *întreprinderile de stat au înregistrat per total profit net din activitatea operațională* în valoare de 84,0 mil. lei, iar din alte activități au înregistrat pierderi în mărime de 22,6 mil. lei, fapt care a condiționat micșorarea profitului până la impozitare și ca rezultat au fost generate pierderi nete a perioadei de gestiune în mărime de 5,3 mil. lei, sau cu 566,1 mil. lei mai puțin față de anul 2023.

De asemenea, *societățile comerciale au înregistrat*, conform rezultatelor anului 2024, *profit din activitatea operațională* în sumă de 1138,5 mil. lei (cu 957,0 mil. lei mai mult față de anul 2023), iar din alte activități 85,3 mil. lei (cu 263,1 mil. lei mai puțin față de profitul înregistrat în anul precedent). Astfel, societățile comerciale supuse analizei au înregistrat per ansamblu în anul 2024 profit net în mărime de 1 097,7 mil. lei, sau cu 618,1 mil. lei mai mult față de anul 2023.

La fel, se menționează că, drept rezultat al analizei detaliate a celor mai mari întreprinderi de stat și societăți comerciale, pentru rezultatele anului 2024, după mărimea activelor, veniturilor din vânzări și datoriilor înregistrate (tabelul 2.8 și 3.8), situații economico-financiare înrăutățite se înregistrează la Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Moldtranselectro”, Î.S. „Moldelectrica”, Î.S. Institutul de tehnică agricolă „Mecagro”, S.R.L. „Arena Națională”, S.A. „Metalferos” și S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”.

În partea ce vizează datoriile, la situația din 31.12.2024, totalul datoriilor întreprinderilor de stat constituie 12372,3 mil. lei (cu 68,4 mil. lei mai mult față de

începutul anului 2024), iar datoriile societăților comerciale 12752,8 mil. lei (cu 2362,2 mil. lei mai mult față de începutul anului 2024).

Referitor la relațiile entităților economice cu bugetul public național, se menționează că, la situația din 31.12.2024 datoriile întreprinderilor de stat față de bugetul public național au constituit 190,4 mil. lei, iar a societăților comerciale 1,0 mil. lei. Obligațiile față de bugetul asigurărilor sociale de stat la întreprinderile de stat constituie 83,8 mil. lei, din care 60,0 mil. lei reprezintă datorii aferente plăților de bază și 23,8 mil. lei, datorii aferente penalităților, iar la societățile comerciale – 1,0 mil. lei, din care 0,7 mil. lei sunt plăți de bază și 0,3 mil. lei - datorii aferente penalităților.

Achitățile pe toate tipurile de impozite și taxe ale întreprinderilor de stat față de bugetul public național, în anul 2024, au constituit 3731,2 mil. lei, din care: întreprinderile de stat -1716,5 mil. lei și societăților comerciale 2014,7 mil. lei.

Adițional, se informează că la situația din 31.12.2024, unele din întreprinderile de stat și societățile comerciale cu capital integral sau majoritar de stat înregistrează un sold al datoriilor pe împrumuturi recreditate din surse interne și/sau externe față de Ministerul Finanțelor, și anume:

- Î.S. „Moldtranselectro” - 37,2 mil. lei și 1,6 mil. dolari SUA, care reprezintă solduri cu termen expirat;
- Î.S. „Moldelectrica”- 36,9 mil. EURO (împrumutul de stat extern oferit de BERD și BEI);
- Î.S. „Calea Ferată din Moldova” - 36,7 mil. EURO, din care 3,0 mil. EURO reprezintă sold cu termen expirat;
- S.A. „Termoelectrica” - 34,4 mil. EURO;
- S.A. „CET-Nord” - 7,3 mil. EURO;
- S.A. „Energocom” - 222,7 mil. EURO.

Astfel, volumul total al datoriilor pe împrumuturile recreditate entităților cu capital de stat, recalculat în lei, la situația din 31.12.2024, constituie suma de 6 591,0 mil. lei.

În același timp, Î.S. „Moldtranselectro” are *datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului* în mărime de 0,86 mil. dolari SUA (sau 16,0 mil. lei, ce reprezintă în totalitate sold cu termen expirat).

Este important a evidenția că neachitarea obligațiilor pe creditele acordate sub garanția statului, precum și cele recreditate generează riscul fiscal (financiar) de stingere a datoriilor din contul surselor bugetului de stat.

Recomandări

Urmare a efectuării monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2024 a entităților economice cu capital de stat, se atestă *necesitatea intensificării continue a eforturilor* autorităților publice competente de îmbunătățire a performanței în special a întreprinderilor de stat, prin *accelerarea inclusiv a procesului de restructurare a unor întreprinderi de stat*, a căror activitate poate cauza riscuri fiscale pentru bugetul de stat.

La nivelul autorităților publice care administrează entități economice cu capital de stat, este necesar să se întreprindă măsuri urgente și eficiente pentru intensificarea supravegherii activității entităților, inclusiv prin:

1. Reexaminarea și stabilirea obiectivelor de performanță pentru conducătorii entităților economice cu capital de stat, în vederea aprecierii juste a rezultatelor activității lor;

2. Supravegherea în mod constant a implementării de către entități a unui management eficient în ceea ce privește administrarea bunurilor publice primite în gestiune economică și raportarea sistematică asupra utilizării acestora;

3. Întreprinderea măsurilor în raport cu entitățile cu capital de stat al căror capital propriu este negativ sau mai mic decât capitalul social;

4. Întreprinderea măsurilor în continuu față de entitățile care sunt înregistrate la I.P. „Agenția Servicii Publice”, dar de facto nu desfășoară activitate (*lichidare, reorganizare prin transformare, prin absorbție cu alte entități ce au gen similar de activitate sau pur simbolic care nu activează etc.*). Menționăm, că în lista întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat, au fost identificate întreprinderi de stat și societăți comerciale, care pe parcursul mai multor perioade nu înregistrează activitate, nu prezintă dări de seamă statistice și față de acestea nu a fost intentată procedura de insolabilitate sau lichidare/reorganizare;

5. Monitorizarea modului de înlăturare, de către entități, a încălcărilor constatate de organele de control/ entitățile de audit. Ca rezultat al examinării rapoartelor de audit prezentate de fondator Ministerului Finanțelor, se atestă adesea reflectarea în constatările auditului *a unor și aceleași încălcări/ neconcordanțe* pe parcursul mai multor perioade de gestiune. Respectiv, se impune necesitatea implementării neîntârziată a recomandărilor reflectate în rapoartele de audit, pentru a asigura veridicitatea datelor din situațiile financiare ale entităților cu capital de stat;

6. Asigurarea de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a modificării Hotărârii pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de selectare a entităților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare individuale ale întreprinderilor de stat/municipale și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, nr.875/2015, în

vederea stabilirii unor criterii suplimentare în vederea conținutului rapoartelor de audit pentru entitățile cu capital de stat;

7. Luarea deciziilor concrete față de entitățile care, pe parcursul mai multor perioade, nu înregistrează activitate și *accelerarea procesului de reorganizare a întreprinderilor de stat. Referitor la procesul de reorganizare sau dizolvare a entităților economice cu capital de stat*, se menționează că:

- întru executarea art. 19 alin.(3) lit.b) din Legea nr.246/2017, continuă procesul de reorganizare a întreprinderilor de stat prin fuziune (comasare) a celor cu gen similar de activitate în vederea optimizării resurselor și de transformare a unor întreprinderi de stat în instituții publice, care preponderent prestează servicii populației/realizează funcții ale statului. Astfel, se atestă că în perioada 2020 - decembrie 2023 au fost aprobate o serie de Hotărâri de Guvern cu privire la reorganizarea întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare. În acest sens, întreprinderi de stat au finalizat procesul de reorganizare (fie prin transformare în instituții publice/societate pe acțiuni, fie prin fuziune cu instituțiile publice noi create);

8. Întru consolidarea răspunderii manageriale, pentru gestionarea optimă a resurselor întreprinderii, pe baza principiilor buneii guvernări, de respectat prevederile Legii privind controlul financiar public intern nr.229/2010;

9. Întreprinderea măsurilor pentru achitarea datoriilor acumulate. În sensul dat, se atrage atenția că cele mai considerabile datorii față de bugetul public național la situația din 31.12.2024, se înregistrează la: Î.S. „Brănești”, Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”, Î.S. „Stațiunea de Stat pentru Încercarea Mașinilor”, Î.S. Sanatoriu - Preventoriu de bază „Constructorul”, S.A. „Hotel Chișinău”, S.A. „Tracom”, S.A. „Rif-acvaapparat”, S.A. „Hotelul Chișinău”;

10. Întreprinderea tuturor măsurilor necesare de stingere a datoriilor restante/ achitare a datoriilor conform contractelor încheiate, recreditare prin intermediul Ministerului Finanțelor, precum și cele acordate sub garanția statului, cu o atenție deosebită față de entitățile aflate în procedură de insolabilitate, întrucât acestea pot deveni obligațiuni convenționale (datorii contingente) de stat, care generează riscul financiar de stingere a acestora din contul surselor bugetului de stat;

11. Îndeplinirea planurilor de restructurare sau implementarea neîntârziată a planului de restructurare la acele entități care înregistrează dificultăți financiare considerabile (spre exemplu Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, Î.S. „Aeroportul Internațional Mărculești”);

12. Luarea deciziei de reorganizare sau lichidare în cazul întreprinderilor de stat din domeniul irigării și gospodăririi apelor, științei, agriculturii și mediului etc., care în mare măsură, înregistrează pierderi permanente din activitatea desfășurată;

La fel, *la nivelul organelor de conducere a entităților economice cu capital de stat*, în vederea asigurării procesului de administrare eficientă a proprietății de stat,

este importantă întreprinderea măsurilor de rigoare întru îmbunătățirea situației economice, prin:

1. Micșorarea/reducerea cheltuielilor;
2. evitarea cheltuielilor neîntemeiate și nereglementare;
3. reducerea unor costuri fixe;
4. raționalizarea resurselor energetice;
5. monitorizarea riguroasă a creanțelor entităților și anume a modului de recuperare al acestora, pentru a evita apariția creanțelor dubioase, compromise care nu pot fi recuperate și care generează pierderi financiare pentru entitate. În sensul dat, se comunică că potrivit rezultatelor inspectărilor financiare, precum și examinând rapoartele auditorilor asupra situațiilor financiare ale entităților cu capital de stat, se atestă că una din problemele comune cu care se confruntă entitățile cu capital de stat, este managementul inefficient al creanțelor, datorită faptului că nu se efectuează inventarierea anuală a acestora;
6. diminuarea datoriilor comerciale, precum și cele față de instituțiile financiare;
7. prevenirea formării de stocuri supranormative și valorificarea operativă a celor existente (devenite disponibile);
8. creșterea nivelului calității serviciilor prestate;
9. implementarea sistemului de control intern la nivel de entități, în corespundere cu cerințele legislației contabile în vigoare, a managementului riscurilor de corupție, asigurarea transparenței procedurilor de achiziții, precum și a activității desfășurate prin publicarea informațiilor obligatorii pe pagina web etc.
10. actualizarea sau întocmirea după caz, a regulamentelor interne necesare desfășurării activităților entităților. Ca urmare a informațiilor din prescripțiile Inspectoratului Control Financiar de Stat, se constată că în mare parte la unele entități lipsește Regulamentul privind achizițiile;
11. necesitatea de instruire a personalului, întru evitarea lacunelor în abilitățile profesionale ale angajaților, prin participarea la cursuri, seminare, etc. Se atestă la unele entități a nivelului scăzut de pregătire a personalului responsabil de înregistrarea faptelor economice (omisiunea de înregistrare, înregistrare eronată, etc).
12. Asigurarea elaborării, până la sfârșitul anului a planurilor de afaceri de către entități și prezentarea acestora Fondatorului și Ministerului Finanțelor la începutul anului de gestiune, în vederea evitării dificultăților în procesul luării deciziilor de către organele de conducere, fondatorul, precum și de către organele centrale de conducere pentru a consolida mecanismele de supraveghere și atenuare a riscurilor fiscale.